

Diarienummer
Påbörjad
Antagen av MBN §115
Laga kraft
Genomförandetid

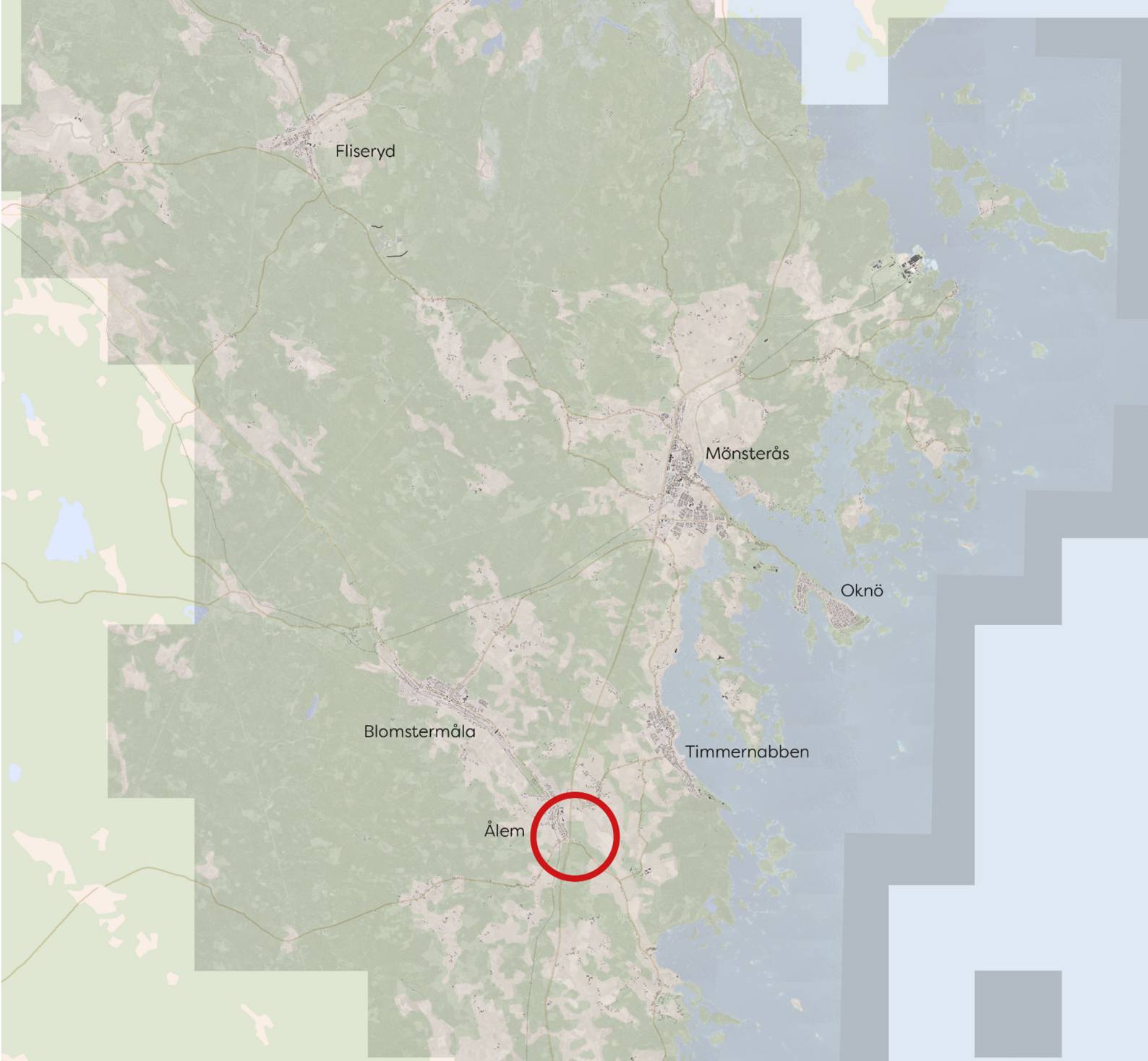
2022/210
2023-01-12
2024-10-03
2024-10-31
10 år

Detaljplan för Strömsrum 2:27 m.fl. Ålem samhälle Mönsterås kommun, Kalmar län

PLANBESKRIVNING

Standardförfarande
Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)

Detaljplanearbetet bedrevs med standardförfarande och planförslaget har därför varit ute på två remissrundor, samråd och granskning. Planhandlingarna fanns då tillgängliga på kommunens tekniska förvaltning samt på www.monsteras.se. Under granskningstiden fanns även handlingarna på Mönsterås bibliotek.

Detaljplanen har framtagits i samverkan med berörda tjänstemän från Mönsterås tekniska förvaltning.

Tekniska förvaltningen
Mönsterås kommun
Box 54
383 22 Mönsterås

Planförfattare:
Emma Bensköld
Planarkitekt
Landskapsarkitekt

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	5
1.1	VAD ÄR EN DETALJPLAN?	5
1.2	PLANPROCESSEN	5
1.3	TIDPLAN	6
1.4	PLANHANDLINGAR	6
2	DETALJPLANENS SYFTE	7
2.1	SYFTE	7
3	BESKRIVNING AV DETALJPLANEN	7
3.1	HELA DETALJPLANEN	7
3.2	GENOMFÖRANDETID	7
3.3	KVARTERSMARK	7
3.4	BEFINTLIGT	8
3.5	ÄRENDEINFORMATION	9
4	MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR	11
4.1	MOTIV TILL REGLERINGAR	11
5	PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	13
5.1	KOMMUNALA	13
5.1.1	DETALJPLAN	13
5.1.2	PLANBESKED	13
5.1.3	ÖVERSIKTSPLAN	13
5.2	RIKSINTRESSEN	14
5.2.1	NATURVÅRD	14
5.2.2	KULTURMILJÖVÅRD	14
5.2.3	TRAFIKKOMMUNIKATION	14
5.2.4	HÖGEXPLOATERAD KUST	14
5.2.5	NATURA 2000	14
5.3	MILJÖKVALITETSNORMER	14
5.3.1	LUFT	14
5.3.2	VATTEN	15
5.3.3	BULLER	16
5.4	MILJÖ	16
5.4.1	STRANDSKYDD	16
5.4.2	DAGVATTEN	16
5.4.3	NATUR	19
5.5	HÄLSA OCH SÄKERHET	19
5.5.1	OMGIVNINGSBULLER	19
5.5.2	RISK FÖR OLYCKOR	19
5.5.3	RISK FÖR ÖVERSVÄMNING	20
5.6	GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN	21
5.6.1	FÖRORENAD MARK OCH RADON	21
5.7	HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN	24
5.8	KULTURMILJÖ	25
5.8.1	FORNLÄMNINGAR	25
5.9	FYSISK MILJÖ	25
5.10	TEKNIK	26
5.11	SERVICE	26
5.12	TRAFIK	26
6	PLANERINGSUNDERLAG	28

6.1 KOMMUNALA.....	28
6.2 ANNAT	28
7 KONSEKVENSER	29
7.1 FASTIGHETER OCH RÄTTIGHETER.....	29
7.2 NATUR.....	29
7.2.1 GRÖNOMRÅDE	29
7.2.2 LANDSKAPSBILD.....	29
7.3 MILJÖ	29
7.3.1 STÄLLNINGSTAGANDE 4 KAP. 33 B § PLAN- OCH BYGGLAGEN (2010:900).....	29
7.3.2 DAGVATTEN.....	29
7.4 MILJÖKVALITETSNORMER.....	37
7.4.1 LUFT.....	37
7.4.2 VATTEN.....	37
7.4.3 BULLER.....	37
7.5 HÄLSA OCH SÄKERHET.....	38
7.5.1 BERÄKNING AV OMGIVNINGSBULLER.....	38
7.5.2 ÖVERSVÄMNING.....	39
7.5.3 OLYCKOR.....	40
7.6 SOCIALA.....	40
7.6.1 BARN.....	41
7.6.2 JÄMLIKHET.....	41
7.7 RIKSINTRESSE	41
7.8 HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN	41
7.9 TRAFIK	41
7.9.1 MOTORTRAFIK.....	41
7.9.2 GÅNG- OCH CYKELTRAFIK.....	41
8 GENOMFÖRANDEFRÅGOR	42
8.1 MARK- OCH UTRYMMESFÖRVARV	42
8.2 FASTIGHETSRETTSLIGA FRÅGOR	42
8.2.1 RÄTTIGHETER.....	42
8.3 TEKNISKA FRÅGOR	42
8.3.1 TEKNISKA ÅTGÄRDER.....	42
8.3.2 UTBYGGNAD VATTEN OCH AVLOPP	43
8.4 EKONOMISKA FRÅGOR.....	43
8.4.1 PLANAVGIFT.....	43
8.4.2 ERSÄTTNINGANSPRÅK	43
8.4.3 DRIFT VATTEN OCH AVLOPP.....	43
8.4.4 GATUKOSTNADER.....	43
8.5 ORGANISATORISKA FRÅGOR	43
8.5.1 EXPLOATERINGSAVTAL.....	43
8.5.2 MARKANVISNING	43
8.5.3 TIDPLAN.....	43

1 INLEDNING

1.1 VAD ÄR EN DETALJPLAN?

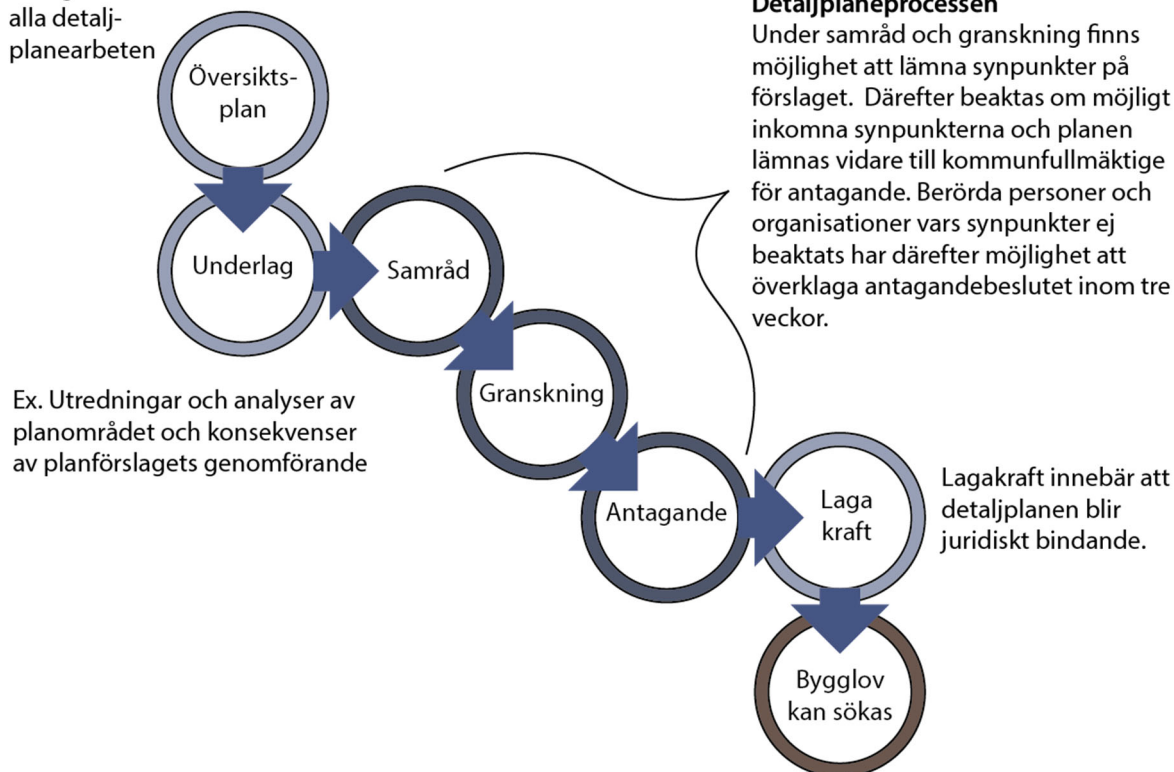
En detaljplan reglerar användningen av mark- och vattenområden och redovisar områden för allmän platsmark, kvartersmark och vatten. En detaljplan kan förstås som ett juridiskt bindande dokument mellan kommun, stat, markägare, grannar och andra berörda. Syftet är att göra avvägningar mellan allmänna och enskilda intressen för att nå en god helhetslösning, där planen sedan ligger som grund för beslut om till exempel bygglov. En detaljplan gäller tills dess att den upphävs eller ändras och ersätts med en ny.

Planläggningen av mark- och vattenområden är en kommunal angelägenhet, det så kallade planmonopolet. Det innebär att kommunen bestämmer och beslutar om planläggning av mark- och vattenområden inom hela kommungränsen.

Detaljplanen består av en plankarta med bestämmelser. Till detaljplanen hör även en planbeskrivning som beskriver hur planen ska förstås och genomföras. Planbeskrivningen ska redovisa planeringsförutsättningar, syftet med planen, hur planen är tänkt att genomföras samt de överväganden och ställningstaganden som har legat till grund för planens utformning med hänsyn till motstående intressen och planens konsekvenser. Om planen avviker från översiktsplanen ska planbeskrivningen redovisa på vilket sätt den i så fall gör det och särskilda skäl för avvikelser. Planbeskrivningen ska även innehålla det illustrationsmaterial som behövs för att förstå planen. Även en grundkarta, undersökning om miljöbedömning och fastighetsförteckning ska tas fram till detaljplanen. Beroende på planens omfattning kan också ytterligare handlingar behövas ta fram, ofta i form av olika utredningar.

1.2 PLANPROCESSEN

Översiktsplanen är vägledande i alla detaljplanearbeten

Processen för detaljplanering finns beskriven i Plan- och bygglagen (PBL 2010:900). Detaljplanearbetet bedrivs med standardförfarande, vilket enligt PBL 5 kap 11§ innebär att Länsstyrelsen, Lantmäteriet, berörda kommuner, sakägare och andra som har ett väsentligt intresse i frågan skall beredas tillfälle till samråd. Under samrådsskedet ges berörda möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Synpunkterna sammanställs och redovisas i en samrådsredogörelse. Eventuella ändringar förs in i förslaget. Efter beslut i miljö- och byggnadsnämnden ställs det slutliga förslaget ut för granskning i minst två veckor. Även under granskningstiden går det att lämna in skriftliga synpunkter. Efter granskning kan redaktionella ändringar av planförslaget göras, och därefter antas detaljplanen av miljö- och byggnadsnämnden eller kommunfullmäktige. Efter antagande har sakägare, bostadsrättshavare, hyresgäster och boende som ej fått sina yttranden tillgodosedda, under tre veckors tid möjlighet att överklaga detaljplanen. Det är därmed en förutsättning att ha yttrat sig skriftligt under samråds- eller granskningsskedet för att kunna överklaga planen.

1.3 TIDPLAN

Detaljplanen var ute på samråd 2023-06-30 till och med 2023-08-18 samt granskning från och med 2024-06-14 till och med 2024-08-18. Under båda remissrundorna fanns planhandlingarna tillgängliga och utställda på tekniska förvaltningen i kommunhuset, plan 3, samt på hemsidan: www.monsteras.se. Under granskningen fanns även handlingarna utställda på Mönsterås bibliotek. I samrådsredogörelsen och granskningsutlåtandet har alla inkomna synpunkter sammanställts och kommenterats.

Uppdragsbeslut: 2022-06-23

Påbörjad: 2023-01-12

Samrådsbeslut: 2023-06-22

Granskningsbeslut: 2024-06-10

Antagandebeslut: 2024-10-03

Lagakraft: 2024-10-31

1.4 PLANHANDLINGAR

Till detaljplanen hör följande handlingar:

Plankarta i skala 1:600 (A2) 1:1200 (A4)

Planbeskrivning

Grundkarta

Undersökning

Prövning av barnets bästa

Fastighetsförteckning

Samrådsredogörelse

Miljöteknisk markundersökning

Dagvattenutredning

Granskningsutlåtande

2 DETALJPLANENS SYFTE

Bakgrunden till detaljplanen är att fastighetsägare till Strömsrum 2:27 vill ändra gällande detaljplan (1958) som tillåter användningen Vägunderhåll till ny plan som tillåter uppställning och försäljning av husbilar och husvagnar. Planområdet har utökats till att även omfatta Strömsrum 2:65 och Strömsrum 2:66 för att få till en god helhetslösning. Detaljplanen ger möjlighet till uppställning och försäljning av husbilar och husvagnar genom användningen detaljhandel och även möjlighet för verksamheter och kontor samt teknisk anläggning med precisering IT och telekommunikation.

2.1 SYFTE

Detaljplanens syfte är att möjliggöra en mer flexibel markanvändning anpassad efter dagens behov och platsens förutsättningar. Detaljplanen ger möjlighet till uppställning och försäljning av husbilar och husvagnar genom användningen detaljhandel och även möjlighet för verksamheter och kontor samt teknisk anläggning med precisering IT och telekommunikation.

3 BESKRIVNING AV DETALJPLANEN

3.1 HELA DETALJPLANEN

Planområdet omfattas endast av kvartersmark. Markanvändningen inom planområdet föreslås vara detaljhandel, verksamheter och kontor samt en avgränsad yta i sydöst för teknisk anläggning med precisering IT och telekommunikation.

3.2 GENOMFÖRANDETID

Detaljplanens genomförandetid är 10år (120 månader) från den dag detaljplanen vunnit laga kraft. Genomförandetiden är den tidsrymd inom vilken en detaljplan är tänkt att genomföras. Som huvudregel får planen inte ändras, ersättas eller upphävas mot berörda fastighetsägares vilja under genomförandetiden. Efter genomförandetidens utgång fortsätter planen att gälla men kan då ändras eller upphävas utan att fastighetsägaren har rätt till ersättning.

3.3 KVARTERSMARK

Markanvändningen inom planområdet föreslås vara detaljhandel, verksamheter och kontor samt en avgränsad yta i sydöst för teknisk anläggning med precisering IT och telekommunikation.

Ny bebyggelse inom planområdet möjliggör för byggnader mellan en och fyra våningar. För större delen av planområdet tillåts en nockhöjd på 12,5 m. Exploateringsgraden begränsas till 50% som största byggnadsarea av fastighetsarean inom egenskapsområdet. För ett litet område av planen med användningen teknisk anläggning möjliggörs en mast eller ett torn med en totalhöjd på 42 m. Längs planområdets södra och västra gräns råder byggnadsförbud med hänsyn till intilliggande vägar. Längs E22, intill marken med byggnadsförbud, förses även kvartersmarken med bestämmelsen \ddot{o}_1 , ”Marken får endast förses med upplag i form av båtar, husbilar, lastbilar, grävmaskiner, husvagnar, släpvagnar eller likvärdigt”. Bestämmelsen sträcker sig till 30 meter från väggkanten längs E22 och är ett säkerhetsavstånd med hänsyn till att E22 är rekommenderad väg för transporter av farligt gods. Inom säkerhetsavståndet tillåts inte förråd eller komplementbyggnader. I plangränsens närhet i väst och söder finns även ett u-område med markreservat för att skydda befintliga allmännyttiga underjordiska ledningar.

I nordöst och sydöst finns två egenskapsområden med skyddsbestämmelse. Här är mark avsatt för dagvattenanläggning för skydd mot översvämning. Även de ytorna har försetts med bestämmelsen ö₁, ”Marken får endast förses med upplag i form av båtar, husbilar, lastbilar, grävmaskiner, husvagnar, släpvagnar eller likvärdigt”. På grund av behovet av dagvattenanläggningar har byggrätten även försetts med villkor för startbesked. Startbesked får inte ges för nybyggnation förrän dagvattenanläggning för skydd mot översvämning har kommit till stånd. Parkering ska lösas inom kvartersmark.

3.4 BEFINTLIGT

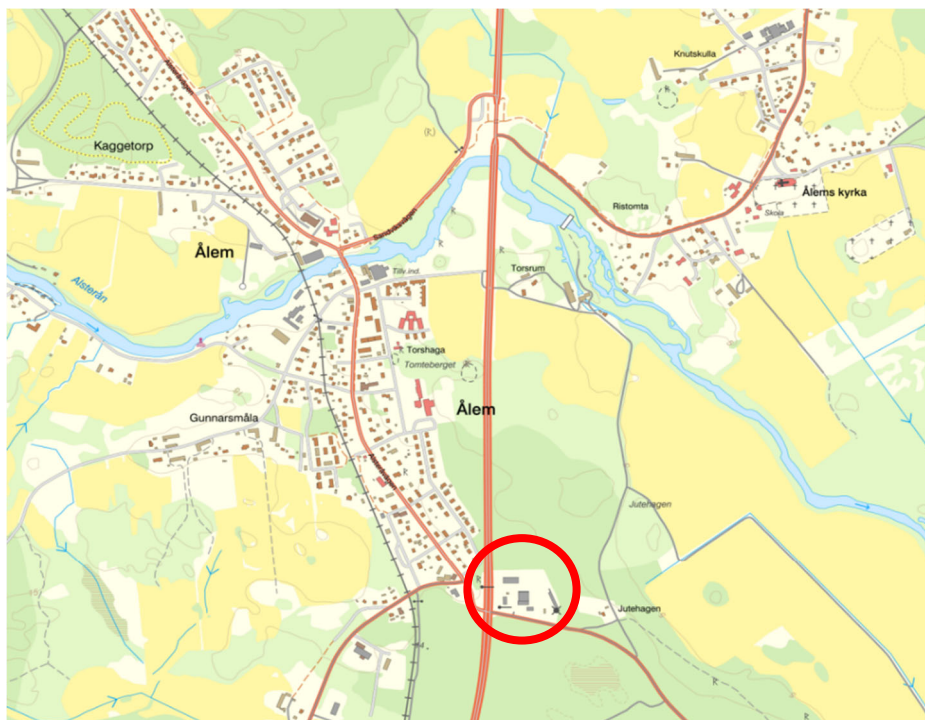
Planområdet ligger direkt öst om E22 och norr om Pataholmsvägen (väg 602). Under planprocessens gång har den tidigare fyrvägs korsningen (Ålemskrysset) intill planområdets sydvästra hörn, som syns i bild nedan, byggts om till två T-korsningar. Planområdet som är ca 2,24 ha stort är till största del asfalterad men har även en del grusytor. Endast en liten del utgörs av grönyta bestående av klippt gräs med ett fåtal uppvuxna träd. Terrängen är relativt plan och marknivån varierar från ca +12,5m i öst till ca +14,5m i väst. Inom området finns en del höjdskillnader mellan fastigheterna. Inom planområdet finns ett antal byggnader, främst verkstadslokaler och förrådsbyggnader men även kontorsbyggnader kopplade till verksamheten. Verksamheterna som finns på området idag är uppställning och försäljning av husvagnar och husbilar samt ett företag som arbetar med verkstad, svets, reparationer och underhåll. På området finns även Svevia som hyresgäst. I norr, öst och söder omgärdas planområdet av skog.

Foto över planområdet från sydväst, Vincent Schaffler 2023

3.5 ÄRENDEINFORMATION

Planområdet är beläget vid den södra infarten till Ålem samhälle, direkt öst om E22 på motsatt sida mot Preem. Planområdet omfattar redan ianspråktagna ytor där Vägverket har haft en vägstation som sannolikt togs i bruk under 1940-tal. Ungefär 800 meter nordöst om fastigheten rinner Alsterån i sydöstlig riktning.

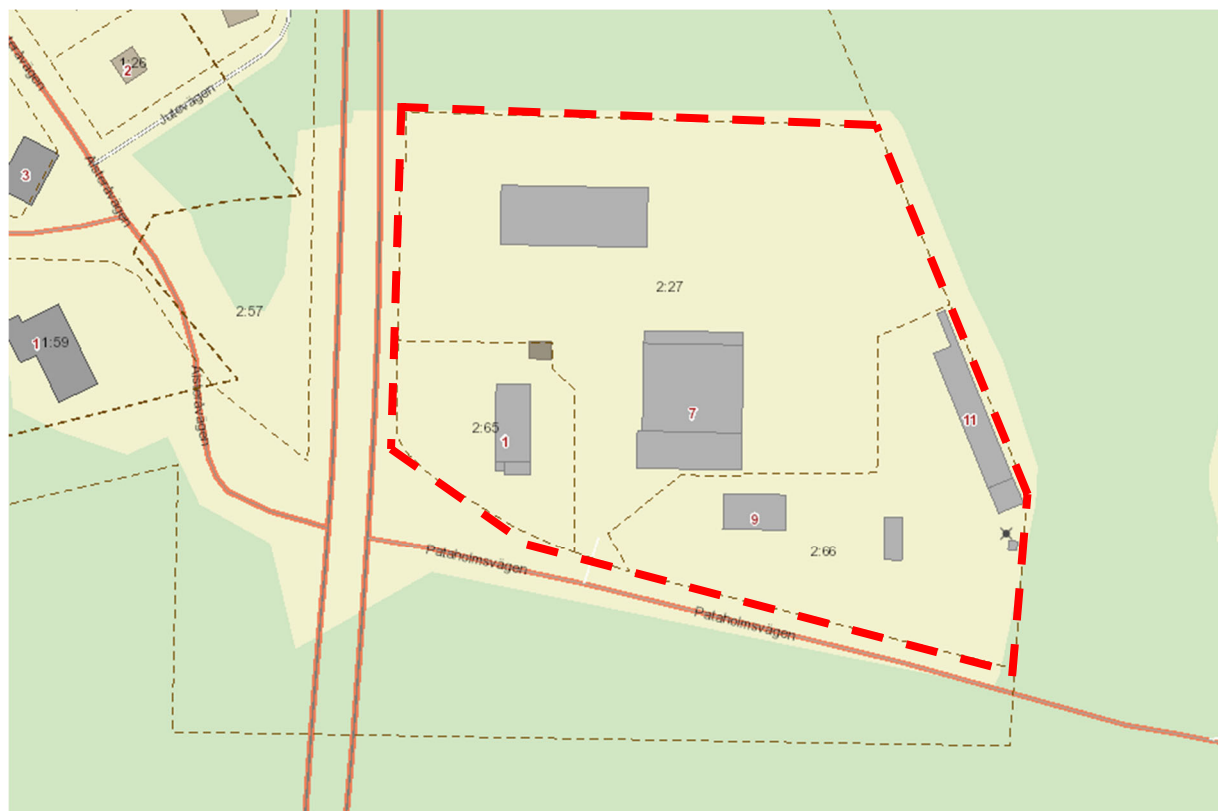

Lokalisering i Ålem samhälle

Planområdesgräns

Planområdet består av fastigheterna Strömsrum 2:27, Strömsrum 2:65 och Strömsrum 2:66. Samtliga fastigheter är privatägda. Planområdet avgränsas av E22 i väst och Pataholmsvägen i söder. Trafikverket är väghållare för båda vägarna. I norr och öst gränsar området till skogsmark.

Planområdesgräns och fastighetsindelning

4 MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR

4.1 MOTIV TILL REGLERINGAR

Detaljplanen är upprättad efter Boverkets föreskrifter, BFS 2020:5 och allmänna råd, BFS 2020:6, som ska tillämpas på detaljplaner som påbörjats efter den 31 december 2021. Planbestämmelserna ska enligt föreskriften tillgängliggöras digitalt. Planbestämmelserna har formulerats efter Boverkets planbestämmelsekatalog och har tilldelats bestämmelsekoder enligt BFS 2020:5. Framtagandet av digital planbeskrivning enligt BFS 2020:8 görs parallellt med detaljplaneprocessen, och kommer vara digital till antagandet av detaljplanen.

I en detaljplan anger kommunen gränser för vad som är allmän plats, kvartersmark och vattenområden. Inom respektive område kan planbestämmelser anges som styr hur området får användas. Här följer en närmare beskrivning av de planbestämmelser som finns i plankartan.

GRÄNSLINJER

- · — · — · Planområdesgräns
- · — — Användningsgräns
- · — — — Egenskapsgräns
- + — Sekundär egenskapsgräns: Den sekundära egenskapsgränsen används och begränsar två ytor med egenskapsbestämmelser som överlappar varandra. Sekundär egenskapsgräns används i syd på plankartan där prickmark, som reglerar att inga byggnader får uppföras, överlappar ett u-område, med markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar.
- + · · + · Sammanfallande egenskapsgräns: I de fall där egenskapsgräns och sekundär egenskapsgräns sammanfaller redovisas dem med en sammanfallande egenskapsgräns. I plankartan används den sammanfallande egenskapsgränsen i väst samt i det sydvästra hörnet där egenskapsyta för prickmark och egenskapsyta för markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar sammanfaller inom samma gränser.

ANVÄNDNING AV KVARTERSMARK

H

H - Användningen detaljhandel ska tillämpas för områden för handel med varor och tjänster. Försäljning av varor innefattar både dagligvaruhandel och sällanköpshandel. Till tjänster räknas exempelvis frisör och resebyrå. Även service och hantverk av olika slag till exempel bank och skomakeri ingår i användningen. Handeln kan äga rum i butiker, stormarknader, varuhus eller gallerior och kan bedrivas inomhus eller utomhus. Restauranger och caféer tillåts. Även komplement till verksamheten ingår.

K

K - Kontor: Användningen kontor ska tillämpas för områden för kontor, tjänsteverksamhet och annan jämförlig verksamhet med liten eller ingen varuhantering. Exempel på jämförlig verksamhet är advokatbyrå, fastighetsförmedling eller arkitektkontor. Även komplement som konferenslokaler och personalutrymmen som behövs för verksamheten ingår i användningen. Vuxenutbildningar utan behov av fria utomhus kan ingå. Det kan till exempel röra sig om lokaler för Komvux, trafikskolor, olika kurslokaler eller SFI.

Z

Z - Verksamheter: Användningen Verksamheter är bred och innehåller olika typer av ytkrävande verksamheter som har begränsad omgivningspåverkan. Det innebär att

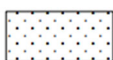
verksamheter som i begränsad utsträckning avger lukt, buller, ljusstörningar eller andra typer av störningar kan lokaliseras här. Det ingår lokaler för serviceverksamheter, tillverkning, lager och verkstäder. Även verksamheter med behov av lokaler för material eller utrustning så som el- och byggföretag eller företag som erbjuder hushållsnära tjänster ingår.

Serviceverksamheter med begränsad omgivningspåverkan ingår. Det kan till exempel vara fordonsservice, bilprovning eller liknande. Utbildningar med behov av stort utrymme eller med viss omgivningspåverkan, som utbildningar inom bygg- eller fordonsteknik kan också inrymmas i användningen, men även smådjursklinik eller bageri. I användningen ingår även komplement till verksamheten.

E₁

E₁ –Teknisk anläggning, preciserat till IT och telekommunikation.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Prickmark - Prickmark innebär att inga byggnader får uppföras inom det prickade området. Prickmark används i planområdet som en buffertzon från gator. Begränsas av sammanfallande egenskapsgräns där bestämmelsen sammanfaller med u-område.

- Ö₁** Marken får endast förses med upplag i form av båtar, husbilar, lastbilar, grävmaskiner, husvagnar, släpvagnar eller likvärdigt. - Bestämmelsen sträcker sig 30 meter från vägkanten längs E22 och är ett säkerhetsavstånd med hänsyn till att E22 är rekommenderad väg för transporter av farligt gods. Inom egenskapsområdet tillåts inte förråd eller komplementbyggnader. Bestämmelsen används även för de två egenskapsytor i öst där mark är avsatt för m₁, Skydd mot störningar.
- h₁ 12,5** Högsta nockhöjd - Nockhöjd är avståndet mellan markens medelnivå till den högsta delen på byggnadens takkonstruktion. Delar som sticker upp över taket som skorstenar och ventilationstrummor räknas inte in.
- h₂ 42** Högsta totalhöjd - Totalhöjd är avståndet mellan markens medelnivå till den högsta punkten på byggnadsverket inklusive uppstickande delar ovanför konstruktionen, till exempel skorstenar, antenner och master.
- u₁** Markreservat för allmännyttiga ändamål - Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar inom kvartersmark. Begränsas av sekundär egenskapsgräns där bestämmelsen överlappas av prickmark. Begränsas av sammanfallande egenskapsgräns där bestämmelsen sammanfaller med prickmark.
- e₁ 50** Utnyttjandegrad (exploatering) - Största byggnadsarea är angivet värde i % av fastighetsarean inom egenskapsområdet. Byggnadsarea är den totala yta samtliga byggnader upptar på marken.
- a₁** Startbesked får inte ges för nybyggnation förrän dagvattenanläggning för skydd mot översvämning har kommit till stånd.
- m₁** Skydd mot störningar. Dagvattenanläggning för skydd mot översvämning. Bestämmelsen används för att reglera skyddsåtgärder för att motverka översvämning. Minsta volym som behöver kunna fördröjas i anläggningen uppgår till 115 m³. Se rubrik 7.3.2 Dagvatten för olika alternativ som samtidigt ger en tillräcklig rening.

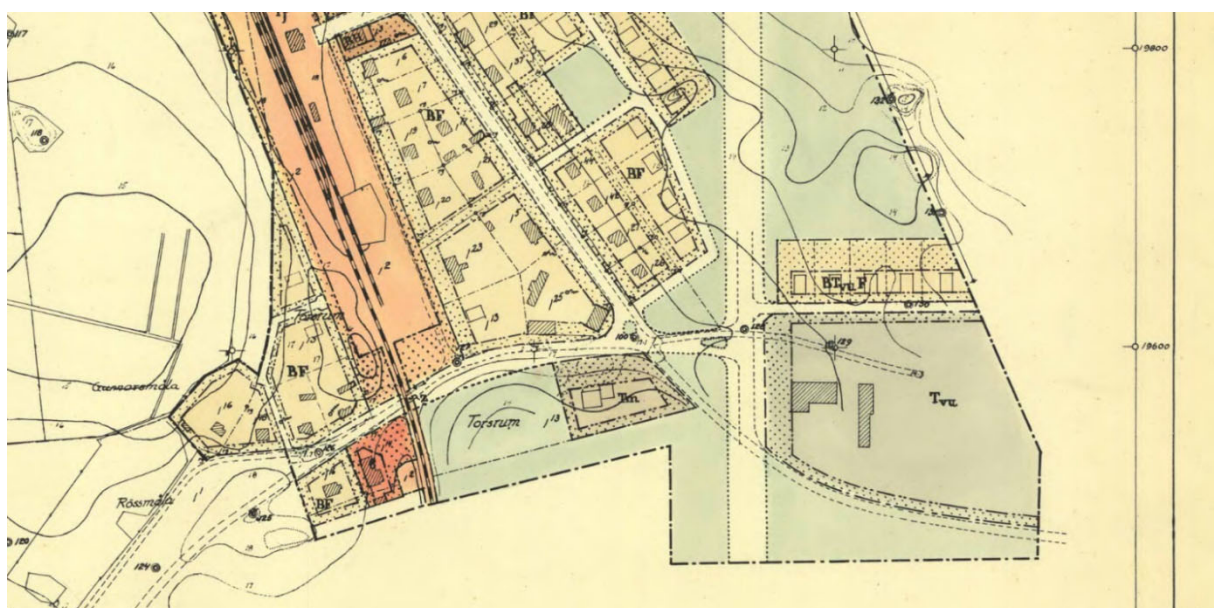
5 PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

5.1 KOMMUNALA

5.1.1 DETALJPLAN

Fastigheten Strömsrum 2:27 är idag planlagd i ”Förslag till byggnadsplan för Ålems stationssamhälle”, fastställd 1958-02-12. Fastigheten är till största del betecknad som Tvu med undantag av en smal remsa i norr som idag regleras som vägmark, med utfart mot E22 samt kvartersmark med bostäder i form av fristående hus. Beteckningen Tvu innebär att endast användningen Vägunderhåll tillåts. Hela användningsområdet, där även Strömsrum 2:65 och 2:66 ingår, tas med i planarbetet.

Om föreslagen detaljplan antas och vinner laga kraft upphör tidigare detaljplan att gälla inom planområdet, men äldre planbestämmelser fortsätter att gälla utanför det aktuella planområdet.

Utdrag från gällande plan.

5.1.2 PLANBESKED

Miljö och byggnadsnämnden beslutade 2022-06-23 att ge samhällsbyggnadsavdelningen uppdraget att påbörja arbetet med detaljplanen.

5.1.3 ÖVERSIKTSPLAN

Mönsterås kommuns översiktsplan, Del 3: Inlandet, antagen 2012, pekar ut den större delen av området och dess omgivning med beteckningen B- Befintligt bebyggda områden, som rör områden som redan är planlagda eller ianspråktagna. Inom B-områden prioriteras befintlig pågående verksamhet, bostäder, industrier, handel och så vidare. Utveckling och förtätning av tätorternas bebyggelse ska prioriteras. Del av Strömsrum 2:27 samt 2:65 pekas ut med beteckningen T- Mark- och vattenområden där trafik- och kommunikationsändamål prioriteras. Planförslaget bedöms överensstämma med de intentioner som beskrivs i Mönsterås Översiktsplan: Del 3- Inlandet från 2011. Översiktsplanen finns tillgänglig på kommunens hemsida. Mönsterås kommuns nya översiktsplan står inför antagande. I den nya översiktsplanen anges användningen av detaljplaneområdet som ”Verksamheter och industri”. Detaljplaneförslaget bedöms ingå i intentionerna för området.

5.2 RIKSINTRESSEN

5.2.1 NATURVÅRD

Drygt 100 meter öst om planområdet finns riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6§ miljöbalken. Alsteråns vattensystem. Alsterån är ett av länets värdefullaste vattendrag. Den rinner från sjön Allgunnen i vida bågar genom Högsby kommun. Från gränsen till Mönsterås kommun rinner ån åt sydost för att mynna vid Strömsrum. Alsterån utgör lek- och uppväxtområde för skyddsvärda stammar av havsöring och lax. Ån har en rik och värdefull bottenfauna förekomst av flera ovanliga arter. Lövskogarna längs Alsterån har ett rikt fågelliv med till exempel kungsfiskare. Eftersom ån kantas av en vall som förhindrar ytligt vatten från planområdet att nå ån görs bedömningen att riksintresset inte kommer att påverkas av dagvatten från planområdet. Planförslaget bedöms inte strida mot riksintresset.

5.2.2 KULTURMILJÖVÅRD

100 meter öst om planområdet finns riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Alsteråns nedre dalgång består av dalgångsbygd och kommunikationsmiljöer som tillsammans visar på Alsteråns betydelse för kulturlandskapets utveckling från medeltid till 1900-tal. Planförslaget bedöms inte strida mot riksintresset.

5.2.3 TRAFIKKOMMUNIKATION

Planområdet ligger i anslutning till riksintresse 3 kap 8§ miljöbalken. Planförslaget anses inte strida mot riksintressets syfte. Riksintresset avser mark som är särskilt lämplig för anläggningar för kommunikationer (det vill säga E22) och skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar.

5.2.4 HÖGEXPLOATERAD KUST

Planområdet ligger ca 40 meter ifrån riksintresse för högexploaterad kust enligt 4 kap. 4§ miljöbalken, Kustområdet Bröms-Simpevarp. Riksintresset innebär i första hand en begränsning mot utbyggnad av nya fritidshus. Planförslaget bedöms inte strida mot riksintressets syfte.

5.2.5 NATURA 2000

Alsterån flyter ca 800 meter nordöst om planområdet och utgör ett Natura 2000-område som är av riksintresse enligt 4 kap. 1 och 8 § miljöbalken. Eftersom ån kantas av en vall som förhindrar ytligt vatten från planområdet att nå ån görs bedömningen att Natura 2000-området inte kommer att påverkas av dagvatten från planområdet. Planförslaget bedöms inte strida mot riksintresset.

5.3 MILJÖKVALITETSNORMER

I en detaljplan ska det framgå att hänsyn tagits till gällande miljökvalitetsnormer och att planförslaget inte medverkar till att dessa överträds. Det finns idag bestämmelser om miljökvalitetsnormer för buller, luft och vattenkvalitet enligt miljöbalken.

5.3.1 LUFT

I luftkvalitetsförordning (2010:477) finns miljökvalitetsnormer för luft. Mönsterås kommun har en så pass liten befolkning och är så pass glest bebyggt att bedömningen är att vi inte är i närheten av att överskrida nivåerna.

5.3.2 VATTEN

År 2000 trädde EU:s gemensamma vattendirektiv i kraft vilket syftar till att säkerställa god vattenkvalitet i Europas yt- och grundvatten. Samtliga Sveriges ytvattenförekomster har klassats utifrån ekologisk och kemisk status. Grundvattenförekomsterna klassas utifrån kemisk status och kvantitativ status.

Planområdet är beläget i delavrinningsområde Ovan Rikebäcken. Ytlig avrinning sker, via ett dike som ingår i invallningsföretag, till vattenförekomsten Rikebäcken vilken har utlopp till Alsterån vid Strömsrum. Båda vattenförekomsterna omfattas av miljökvalitetsnormer (MKN). Prioriterade ämnen som gör att ytvattenförekomsterna ej uppnår god kemisk status är PBDE samt kvicksilver och kvicksilverföreningar, vilka överskrider gränsvärdet i alla Sveriges ytvattenförekomster. Problemet beror främst på påverkan från långväga luftburna föroreningar och bedöms ha en sådan omfattning och karaktär att det i dagsläget saknas tekniska förutsättningar att åtgärda det. Planområdet ligger inte inom utbredningen för någon grundvattenförekomst, dock ligger det inom ett av SGU:s karterade grundvattenmagasin, se 5.7 hydrologiska förhållanden. Närmsta grundvattenförekomst med miljökvalitetsnormer är Kalmarkustens sandstensformation som återfinns ca 500 meter öst om planområdet.

Gräns för delavrinningsområde sydväst om planområdet

Alsterån, sträckan Rikebäcken – Tohagebäcken (SE631425-153521), är ett vattendrag av naturlig härkomst som sträcker sig cirka 8 km (VISSa). Dess ekologiska status är bedömd till ”måttlig” medan kemisk status är bedömd till ”uppnår ej god”. Kraven på ekologisk respektive kemisk status är ”god ekologisk status 2033” samt ”god kemisk ytvattenstatus” med undantag för bromerad difenyleter (PBDE) samt kvicksilver och kvicksilverföreningar. Vattenförekomsten är klassificerad till måttlig ekologisk status med avseende på fisk. Fortsatta provfisken och åtgärder vid vandringshinder är nödvändiga för att vattenförekomsten ska erhålla god ekologisk status.

Rikebäcken (SE631341-152984) är ett vattendrag av naturlig härkomst som sträcker sig cirka 17 km (VISSb). Dess ekologiska status är bedömd till ”måttlig” medan kemisk status är bedömd till ”uppnår ej god”. Kraven på ekologisk respektive kemisk status är ”god ekologisk status 2027” samt ”god kemisk ytvattenstatus” med undantag för bromerad difenyleter (PBDE) samt kvicksilver och kvicksilverföreningar. Liksom Alsterån är Rikebäcken klassificerad till måttlig

ekologisk status med avseende på fisk. Den är dessutom klassificerad till otillfredsställande status med avseende på försurning, där bedömningen dock anses vara osäker.

Kalmarkustens sandstensformation (SE628995-153160) är en grundvattenförekomst med en storlek av cirka 1 389 km² (VISSc). Den sträcker sig längs med Sveriges östra kust, från i höjd med Karlskrona till i höjd med Oskarshamn. Dess kemiska och kvantitativa status är båda bedömda som ”otillfredsställande” och målen är att god kemisk grundvattenstatus samt god kvantitativ status ska uppnås. Otillfredsställande kvantitativ och kemisk status råder båda med avseende på kloridhalter som överstiger riktvärdet. Kloriden kommer från saltvatteninträning i ett antal brunnar i Blekinge län och förekomsten av klorid indikerar ett överuttag av vatten och därmed att det finns problem med kvantiteten. VA-förvaltare har även sett en sjunkande grundvattennivå som har svårt att återhämta sig under vinterhalvåret. Som påverkanskällor som riskerar att påverka grundvattenförekomsten negativt anges vattenbruk, kommunala/allmänna vattentäkter samt förorenade områden (bland annat källor till PFAS och EBH-objekt).

5.3.3 BULLER

Planområdet omfattas inte av de normer för buller som finns då varken större vägar (tre miljoner fordon/år), större järnvägar (30 000 tåg/år), eller större civila flygplatser (över 50 000 flygrörelser/år) finns i närheten.

5.4 MILJÖ

5.4.1 STRANDSKYDD

Området berörs inte av strandskydd.

5.4.2 DAGVATTEN

Dagvatten är regn- och smältvatten som tillfälligt rinner på markytan från bland annat hårdgjorda ytor som hustak, vägar, parkering samt mark- och stenläggningar. Dagvatten behöver tas hand om och fördröjas för att undvika tillfälliga översvämningar vid kraftig nederbörd samt säkerställa att vattnet infiltreras innan det når avrinningsområde och recipient.

Utifrån en situationsplan från 1983, samt inmätning utförd med anledning av dagvattenutredningen för detaljplanarbetet, har en tolkning av befintlig VA-hantering gjorts, se figur på nästa sida.

Samtliga tre fastigheter inom planområdet är anslutna till kommunalt vatten och avlopp. Det finns inget dagvattenledningsnät i området. Av figuren ovan kan utläsas att fastigheten Strömsrum 2:27 sannolikt är ansluten till kommunal spillvattenledning utanför planområdets västra gräns. En del av den större, centrerade byggnaden verkar dock ansluten till ett system som i stället leder dagvatten till en stenkista i det sydöstra hörnet på fastigheten Strömsrum 2:66. Nuvarande ägare till fastigheten Strömsrum 2:66 har via kontakt med tidigare fastighetsägare bekräftat att stenkistan finns på angiven plats.

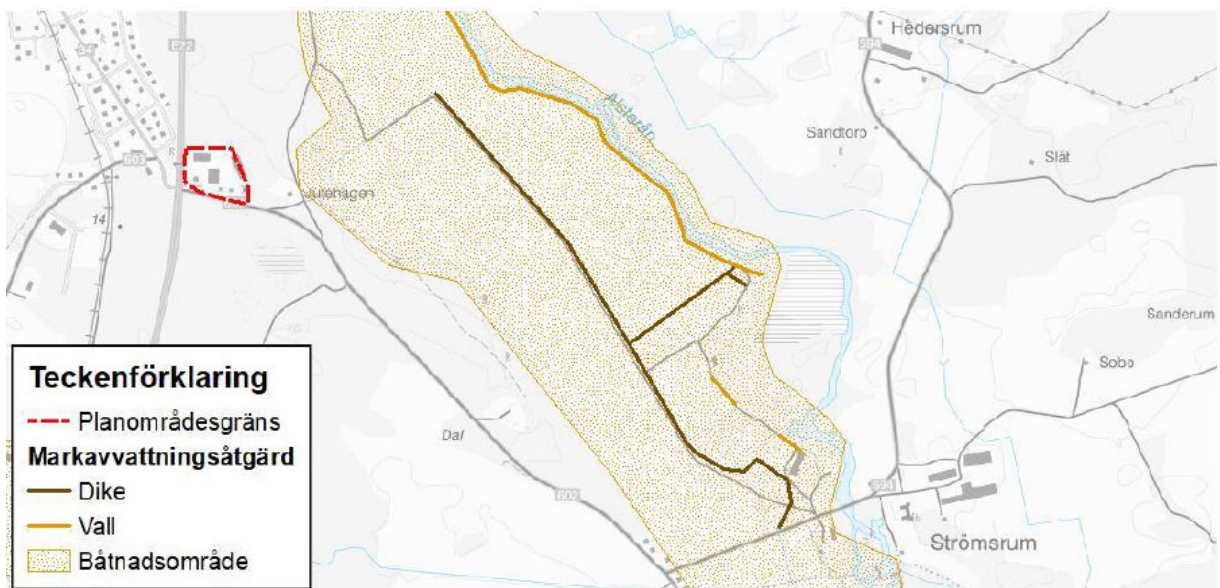
Det kan antas att delar av planområdet avvattnas till kommunalt VA-nät, men att en stor del inte gör det. Detta blir även tydligare då man studerar ytlig avrinning inom planområdet, vilken tyder på att vatten generellt avrinner ytligt åt det motsatta hållet (mot öster). Detta innebär att allt vatten som inte rinner till brunnar och ledningsnät inom Strömsrum 2:27 i stället avrinner österut där det inte finns kommunalt VA.

Teckenförklaring

--- Planområdesgräns	▲ Oljeavskiljare? Borrad brunn?	▣ Spolplatta
--- Fastighetsgräns	● Rensbrunn	▣ Stenkista 3x3x3 m
Befintligt VA	● Rensbrunn. (Oljeavskiljare?)	--- Dagvattenledning
● Nedstigningsbrunn	● Spolbrunn	
■ Oljeavskiljare?		

Tolkning av befintliga dagvattenledningar, brunnar och övriga anläggningar inom planområdet. Tolkningen baseras på en situationsplan från 1983 samt inmätning som är utförd med anledning dagvattenutrednings genomförande.

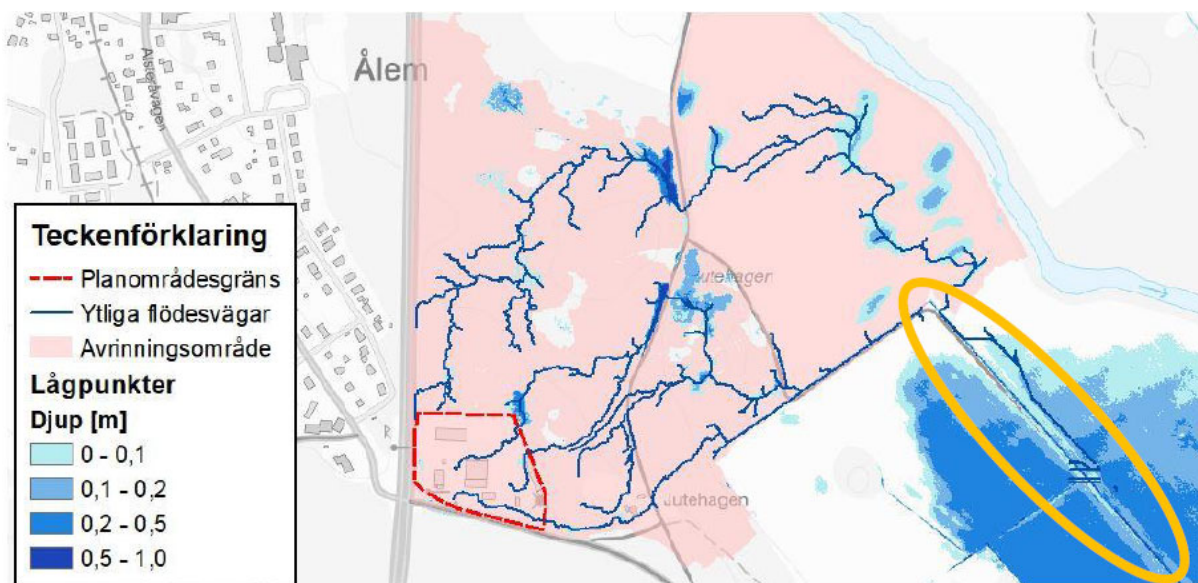
Teckenförklaring

--- Planområdesgräns
Markavvattningsåtgärd
— Dike
— Vall
▨ Båtnadsområde

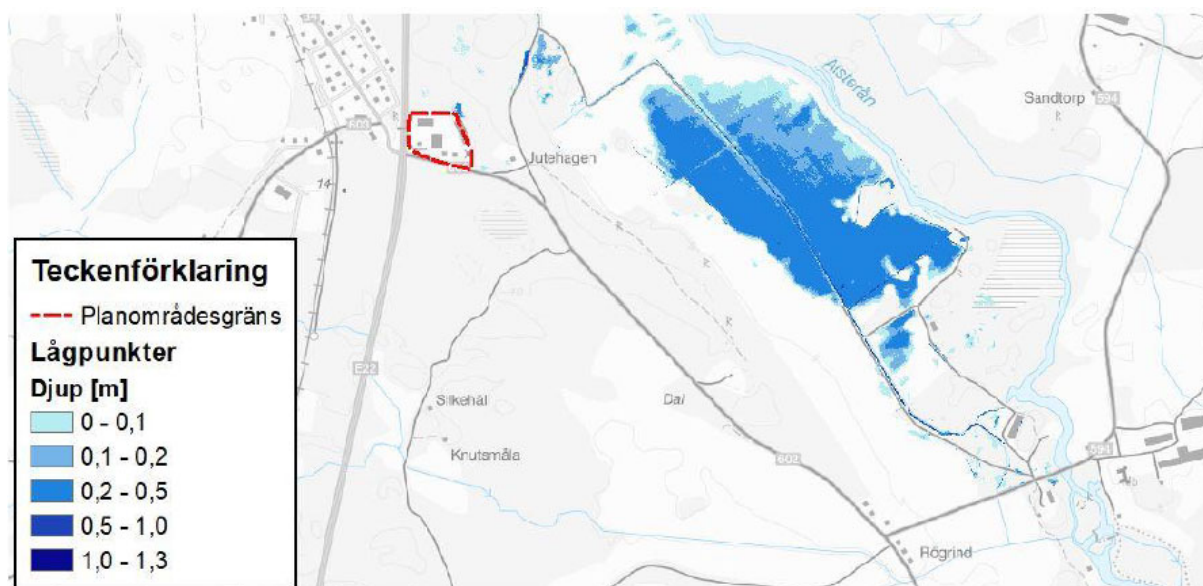
Markavvattningsåtgärder för Strömsrums invallningsföretag.

Direkt öster om planområdet ligger Strömsrums invallningsföretag, se figur på föregående sida. Längs Alsteråns västra sida löper en vall som hindrar ytligt vatten från att rinna till ån. Vallen hindrar även vatten från vattendraget att svämma över jordbruksmarken väster om ån, vilket har varit syftet med invallningsföretaget. Genom jordbruksmarken löper ett grävt dike som avvattnar åkrarna.

Avrinningsområdet som planområdet ligger inom avgränsas av E22 i väst och av Pataholmsvägen i söder. Planområdet har avrinning åt nordost där vattnet längs vägen ansamlas i lokala lågpunkter i skogsmiljön. Recipient för det ytliga vattnet är ett dike som ingår i Strömsrums invallningsföretag (se orange markering i figur). Detta dike har utlopp till Rikebäcken vilken i sin tur har utlopp till Alsterån. Eftersom Alsterån på sin västra sida kantas av en vall rinner inte ytligt vatten direkt till Alsterån. Avrinningsområdet och ytliga flödesvägar framgår av figur nedan.

Avrinningsområde och ytliga flödesvägar i förhållande till planområdet.

Lågpunkt i jordbruksmarken öster om planområdet, vilken rymmer cirka 155 000 m³ vatten.

Den ytliga rinnsträckan från planområdet till Rikebäcken, utan att vatten infiltreras i marken, uppgår till cirka 2,7 km. Sannolikt kommer dock dagvatten att hinna infiltrera i marken innan det når recipienten. Vid händelse av kraftiga eller långvariga regn, då marken riskerar att bli mättad och infiltrationskapaciteten minskar, kommer vatten först att ansamlas i lågpunkter innan det når

recipienten. Det bedöms därmed att påverkan från planområdet på recipienterna (Rikebäcken och Alsterån) är mycket ringa. Jordbruksmarken öster om planområdet utgör en stor lågpunkt i terrängen som kan hålla cirka 155 000 m³ vatten, se figur på föregående sida.

5.4.3 NATUR

Hela planområdet ingår i Högsbyåsen och den grusinventering som länsstyrelsen har genomfört för Mönsterås kommun. I grusinventeringen klassas Högsbyåsen som skyddsklass 2, mycket skyddsvärd. Östra delen av Strömsrum 2:27 och Strömsrum 2:65 samt hela Strömserum 2:66 omfattas av naturvårdsplanen Högsbyåsen (Naturvårdsplan, 2000-03-08). Högsbyåsen är en av Kalmar läns längsta och mäktigaste rullstensåsar. Åsen är tydligt segmenterad, vilket betyder att kullar och mellanliggande delar avlöser varandra som ett pärlband. Inga grustäcker finns, vilket är mycket ovanligt för ett så långt åsparti. Området bedöms i naturvårdsplanen ha ett mycket högt naturvärde. Planområdet ligger i utkanten av det stora område längs hela kommunens kust som bedöms ha störningskänslig fauna.

Endast en liten yta av planområdet består av grönska i form av klippt gräsyta med ett fåtal uppvuxna träd. Grönytan är främst lokaliserad i planområdets södra delar mot Pataholmsvägen och ”Ålemskryset”. Träden utgörs av en flerstammig björk samt en tall med död topp. Inget av träden uppfyller, eller är nära att uppfylla kraven för särskilt skyddsvärda.

5.5 HÄLSA OCH SÄKERHET

5.5.1 OMGIVNINGSBULLER

Vid planering ska det eftersträvas att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa, enligt miljökvalitetsnorm i MB 5 kap. 2§. Längs planområdets västra gräns går E22. Enligt trafikverkets beräkningar ligger, för år 2040, beräknat genomsnittligt trafikflöde per dygn, mätt för totaltrafiken, på ungefär 7900 fordon dagligen, varav 12,7 % utgörs av tung trafik (Beräknat ÅDT 2040, Trafikverket). En bulleruträkning har gjorts för området se ”7.5 Hälsa och säkerhet”.

5.5.2 RISK FÖR OLYCKOR

Närheten till E22 som är rekommenderad väg för transporter av farligt gods utgör en risk. Under planarbetet har den tidigare olycksdrabbade fyrvägs korsningen ”Ålemskryset”, sydväst om planområdet byggts om till två T-vägs korsningar. Även en planskild gång- och cykelpassage under E22 planeras strax söder om T- vägs korsningen E22 och Pataholmsvägen. Ombyggnationen beräknas färdigställas 2024. Olycksrisken i korsningen förväntas ha minskat efter ombyggnationen.

5.5.3 RISK FÖR ÖVERSVÄMNING

Planområdet är inte inom riskzonen för höjda havsnivåer. Planområdet ligger högt och riskerar inte att temporärt översvämmas vid en havsnivåhöjning enligt scenarier om högsta och lägsta medelvattenstånd för 100 år framåt.

Illustrerad havsnivåhöjning 2,8 meter över havet. Ny strandlinje ca 300 meter öst om planområdet.

Avrinningsområdet som planområdet ligger inom avgränsas av E22 i väst och av Pataholmsvägen i söder. Planområdet ligger längst uppströms inom avrinningsområdet och det är därmed osannolikt att området kommer att påverkas av vatten utanför området, då detta generellt avrinner i andra riktningar. Inom planområdet förekommer lokala, mindre lågpunkter. Dessa lågpunkter utgör ingen översvämningsproblematik men kan utgöra en halkrisk då temperaturen sjunker under frysgader. Planområdet har avrinning åt nordöst där vattnet längs vägen ansamlas i lokala lågpunkter i skogsmiljön.

Lågpunkter inom och i närheten av planområdet.

5.6 GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

Berggrunden i planområdet utgörs av Svekokarelska orogenen och består av sur ryolit som är en magmatisk bergart, ställvis metamorf med kvarts- fältspat- glimmersammansättning. Hela planområdet består enligt SGU:s jordartskarta av isälvsediment. Under fältobservationen för den miljötekniska undersökningen noterades det att stora delar av undersökningsområdet, Strömsrum 2:66, är utfyllt. Liknande upptäckt gjordes under schaktsaneringen 2022 på Strömsrum 2:27. Mäktigheten på fyllnadsmassorna är generellt 0,5 m med enstaka undantag på Strömsrum 2:66 och runt 1 m på Strömsrum 2:27. Fyllnadsmaterialet består främst av sand, grus och sten. Under fyllnadsmassorna påträffades sandig morän.

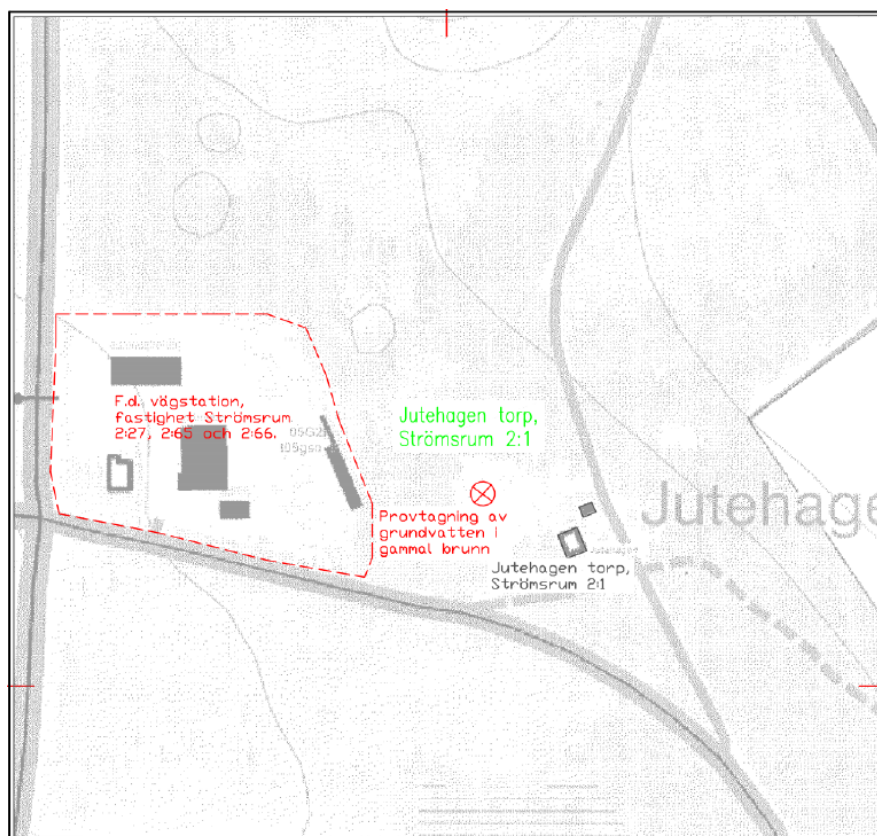
SGU:s jordartskarta över planområdet. Grön markering visar utbredningen av isälvsediment.

5.6.1 FÖRORENAD MARK OCH RADON

Strömsrum 2:27 och Strömsrum 2:66 är identifierade av Länsstyrelsen som potentiellt förorenade områden. Områdena är inte inventerade eller riskklassade men är markerade med ett "E" i EBH-kartan, vilket innebär att en verksamhet som kan ha inneburit att området förorenats finns eller har funnits på platsen. Enligt EBH-kartan tillhör Strömsrum 2:66 branschklassen "verkstadsindustri –utan halogenerade lösningsmedel" och Strömsrum 2:27 branschklassen "vägtrafik" med "bilvårdsanläggning, bilverkstad samt åkerier" registrerad som sekundär bransch. Båda objekten är i branschklass 3.

I och med att Svevia övertog fastigheten från Vägverket Produktion har Svevia undersökt fastigheten med hjälp av Sweco. Miljöhistorisk utredning 2009, Miljöteknisk markundersökning 2010 och Kompletterande grundvattenundersökning 2014. Enligt den miljötekniska markundersökningen som Sweco utförde år 2010 på Strömsrum 2:27, 2:65 och 2:66 påvisades förorening av PAH på Strömsrum 2:27 som överskred riktvärdet MKM. I en kompletterande undersökning, samma år, avgränsades föroreningen till flera 1–2 dm tjocka asfaltslager varav minst ett av dem innehöll tjärasfalt. Lagret med tjärasfalt beräknades ligga mellan 0,5–0,9 meter under markytan med en utbredning på ca 900 m².

Inom ramen för den utförda miljötekniska markundersökningen 2010 uttogs vattenprover från två installerade grundvattenrör på Strömsrum 2:27 samt i en stensatt brunn på intilliggande fastighet Strömsrum 2:1, Jutehagen torp (öster om Strömsrum 2:27 och 2:66, se figur 3. I vattenprovet som uttogs i brunnen vid Jutehagens torp uppmättes en kloridhalt på 424 mg/kg TS, vilket motsvarar ”mycket hög halt” enligt Naturvårdsverkets Bedömningsgrunder för miljökvalitet (1999). Orsaken till att klorid förekom i brunnen öster om vägstationen (Jutehagen torp, Strömsrum 2:1) kunde inte fastställas. Osäkerheten kring grundvattnets strömningsriktning var stor eftersom grundvatten endast påträffades i två undersökningspunkter.

Undersökningskarta från utredningen 2010, med provtagningspunkt för grundvattenprovtagning i gammal brunn på fastigheten Strömsrum 2:1, öster om Strömsrum 2:27 och 2:66.

Svevia genomförde en schaktsanering för att komma åt det nedre förorenade asfaltslagret på Strömsrum 2:27 under oktober och november 2022. Liljemark Consulting har utfört miljökontroll vid utgrävningen av de förorenade massorna. Åtgärden genomfördes som en schaktsanering i flera steg för att komma åt det nedre förorenade asfaltslagret (ca 0,6m ner) och för att i så stor utsträckning som möjligt kunna materialåtervinna övriga schaktmassor. Generellt utgjordes marken av fyllning med inslag av sand, grus och sten ned till mellan 1 och 1,3 meter under markytan där schaktningen avslutades. Inget grundvatten påträffades under schakten. De analyserade proverna på schaktväggar och schaktbotten visade alla halter understigande det generella riktvärdet för mindre känslig markanvändning, MKM som var åtgärds målet för platsen. I det uppschaktade bärlagret mellan de två asfaltsskikten påvisade den ena analysen halter precis över känslig markanvändning, KM men under MKM. De massor från arbetsområdet som uppfyllde Naturvårdsverkets generella riktvärden för Mindre Känslig Markanvändning, MKM, har kunnat återanvändas vid uppfyllnad av schakten. Tillförda massor utgjordes av naturliga massor från berg/grustäckt. Miljökontroll har utförts genom slutprovtagning i schaktbotten samt schaktväggar för att säkerställa att åtgärds målet MKM uppnåtts. Under miljökontrollen analyserades även alla markprover för klorid då det historiskt har hanterats vägsalt på platsen. Förhöjda halter av klorid återfanns i två av fem bottenprov. Efter godkännande från tillsynsmyndigheten i Mönsterås kommun fick påträffad kloridförening ligga kvar, då riskerna

22 (44)

med kvarlämnade halter av klorid bedömdes som acceptabla ur en hälso- och miljösynpunkt utifrån dåvarande markanvändning.

På Strömsrum 2:66 finns idag en verkstad. Där finns en oljeavskiljare som vid eventuellt dåligt underhåll kan ha släppt vidare föroreningar i spillvattenledningen. Det har även funnits två cisterner med diesel som nu är borttagna. Under planprocessen har fastigheten bytt ägare och en miljöteknisk markundersökning har genomförts av Sweco Sverige AB för att undersöka eventuella föroreningar efter föregående verksamhetsutövare. Provgropsgrävning genomfördes 2024-02-19 med grävmaskin i totalt sex lägen (SW2401-SW2406) enligt framtagen provtagningsplan, se figur nedan. Sex provpunkter i jord samt en provpunkt i asfalt. Enstaka analyserade prover påvisar en förhöjd halt av bly och zink i ytliga jordlager inom södra delen av fastigheten. Inga föroreningshalter överskridande MKM har påträffats på nivån >0,5 meter under markytan. Påträffade föroreningar kan ha sitt ursprung via damning eller ytavrinning från angränsande väg (Pataholmsvägen) direkt söder om undersökningsområdet, från uppställning av fordon eller diverse upplag på platsen. Den representativa halten (medelhalt) av påträffade föroreningar understiger riktvärdet för MKM med marginal och bedöms inte utgöra en oacceptabel risk för miljön eller yrkesverksamma människor som vistas inom området under arbetstid. Sweco har gjort bedömningen att det inte finns några behov av ytterligare åtgärder inför detaljplanens genomförande och på det sättet som verksamheten bedrivs och ser ut idag.

Undersökningskarta från utredningen 2024, med provtagningspunkter

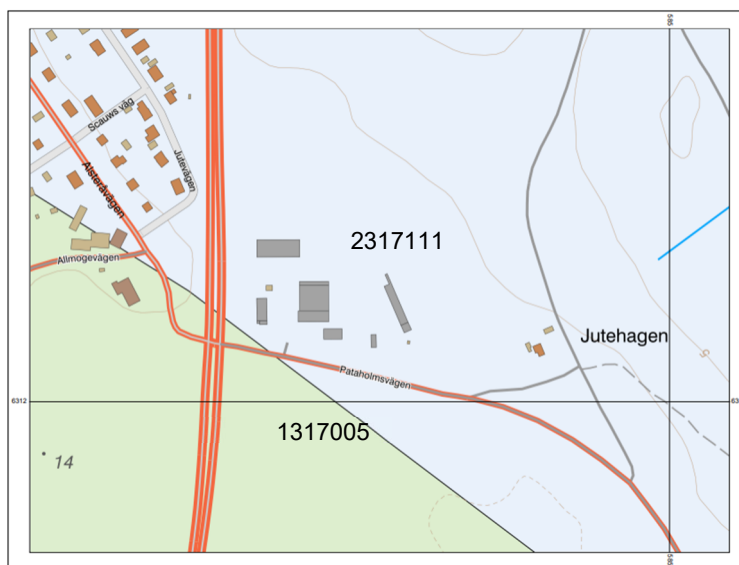
Vid eventuella framtida markarbeten bör påträffade föroreningar tas i beaktande för att begränsa spridning av föroreningar. I samband med markarbeten i förorenade områden bör även hänsyn tas till inträngande grundvatten eller nederbördsvatten i grävschakter. Detta vatten kan vara förorenat i sådan grad att det finns behov av att hantera vattnet på ett miljömässigt säkert sätt.

Utförd provtagning har endast omfattat ett fåtal provtagningspunkter och är att betrakta som en stickprovsundersökning. Det går därmed inte att utesluta att massor av annan karaktär och annat föroreningsinnehåll kan finnas inom området. Enligt 10 kap 11 § miljöbalken ska den som äger eller brukar en fastighet genast underrätta tillsynsmyndigheten om en förorening upptäcks på fastigheten och den kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta gäller oavsett om området tidigare ansetts förorenat eller inte. Vid schakt behöver man vara extra uppmärksam på slagg, färgskiftningar, luktavvikelser eller andra indikationer på föroreningar. Planförslaget möjliggör för detaljhandel, kontor och verksamheter. Inom området gäller att föroreningsnivå motsvarande MKM (mindre känslig markanvändning), enligt Naturvårdsverkets generella riktlinjer, ska uppnås. Föroreningsnivåerna är inget värde hur mycket föroreningar som kan tillföras området, utan ett mått på vilka nivåer som kan lämnas kvar vid en eventuell sanering. Se Rapport Miljöteknisk markundersökning för fullständig metodbeskrivning och för att läsa rapporten i sin helhet.

Hela planområdet är beläget på Högsbyåsen, och ligger därmed inom området för normal/hög radonmark enligt kommunens radonutredning. Generaliserade riktvärden enligt BFR R85:1988 är följande: <20 kBq/m³ Lågradonmark, 20–60 kBq/m³ Normalradonmark, >60 kBq/m³ Högradonmark. Radonskyddande åtgärder ska vidtas på grundkonstruktioner mot mark om inte radonundersökning visar annat.

5.7 HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN

Planområdet ligger inom ett av Sveriges Geologiska Undersöknings (SGU) karterade grundvattenmagasin (magasinsidentitet 231711180 i jord och 131700570 i berggrunden), se figur nedan. Förekomsten grundvattenmagasin i jord är en måttlig grundvattentillgång och har en bedömd uttagsmöjlighet på 1-5 l/s (ca 80-400 m³/d) med goda eller mycket goda uttagsmöjligheter. Förekomsten grundvattenmagasin i berggrunden har tämligen goda uttagsmöjligheter i urberg. Med en mediankapacitet på 600-2000 l/h (ca 15-50 m³/d). Magasinet utgör inte en utpekad grundvattenförekomst med miljö kvalitetsnormer.

SGU:s grundvattenkarta över planområdet. Ljust blå markering visar utbredning för uttagsmöjligheter i jord. Grön markering visar det större underliggande området för uttagsmöjligheter i berg.

Enligt trafikverkets fältundersökningar inför ombyggnationen av ”Ålemskryset” samt den planerade gång- och cykelpassagen under E22 strax sydväst om planområdet har grundvattennivån registrerats på +11 m. Detta motsvarar en grundvattenyta som är ca 2-3 m under markytan inom planområdet. På fastighet Strömsrum 2:65 finns en vattenbrunn med servitut (0861-488.2), se 8.2.1 Rättigheter.

5.8 KULTURMILJÖ

Planområdet ligger mitt emellan områdena ”Ålems stationssamhälle” och ”Pataholm-Strömsrum-Ålem” som finns beskrivet i kommunens kulturminnesvårdsprogram från 2003. Själva planområdet omfattas inte av kulturminnesvårdsprogrammet. Området Pataholm-Strömsrum-Ålem beskrivs som ett viktigt väg och kustavsnitt med medeltida gods, anknötning till farled och sjöled från medeltiden. Vägen mellan Pataholm och Ålem, den så kallade Stockholmsvägen, har i stort behållit sin sträckning åtminstone sedan 1600-talet. Området ”Ålems Stationssamhälle” har växt upp som en följd av Kalmar-Berga järnvägs tillkomst 1897. Man har dock gjort både sten- och bronsåldersfynd så trakten var tidigt befolkad.

Planområdet gränsar i söder till Stockholmsvägen som numera benämns Pataholmsvägen eller väg 602. Pataholmsvägen är en kulturhistoriskt värdefull väg och är listad hos länsstyrelsen som en av de historiskt mest intressanta vägarna i länet som ligger kvar i sitt medeltida läge. Vägen har högsta bevarandevärde.

5.8.1 FORNLÄMNINGAR

På Strömsrum 2:65 finns en fornlämning i form av en milstolpe. Milstolpen är av sandsten, spetsigt avsmalnande ca 0,6 m hög, 0,3-0,35m bred och 0,1 m tjock. Den har texten: 1/4 MIL 1855. Milstolpens placering är inte på ursprunglig plats och den är placerad tillsammans med tre småväghållningsstenar. RAÄ-nummer: Ålem 45:1. Fornlämningen och ingrepp i den eller dess närområde kräver tillstånd enligt 2 kap. Kulturmiljölagen. Planförslaget bedöms inte påverka fornlämningen.

5.9 FYSISK MILJÖ

Planområdet är till största del asfalterad men har även en del grusytor. Endast en liten yta av området består av grönska i form av klippt gräsyta med ett fåtal uppvuxna träd. Grönytan är främst lokaliserad i planområdets södra delar mot Pataholmsvägen och Ålemskrysset. På planområdet finns ett antal byggnader, främst verkstadslokaler och förrådsbyggnader men även kontorsbyggnader kopplade till verksamheten. I norr, öst och söder omgärdas planområdet av skog. Terrängen i planområdet är relativt plan, och marknivån varierar från ca +12,5 m i öst till ca +14,5 m i väst.

Foto taget från planområdets nordösta del i sydvästlig riktning, 2023.

5.10 TEKNIK

Samtliga fastigheter inom planområdet är anslutna till kommunalt VA. Kommunala VA-ledningar försörjer befintliga byggnader med vatten och spillvatten. Ledningar och anslutningar till ny bebyggelse kan kopplas på det befintliga nätet. Markområden med viktiga VA-ledningar samt markförlagda el och teleanläggningar har i planförslaget säkerställts genom markreservat för underjordiska ledningar [u₁]. Avfallshantering ska ske enligt anvisningar i kommunens avfallsplan och renhållningsordning.

Byggnader inom planområdet ska placeras eller utformas så att skydd mot brandspridning uppnås. Detta granskas i samband med bygglovet. Högsta höjd räddningstjänsten kan bistå som utrymningsväg inom rimlig tid är 11 meter, dvs till fönsters underkant eller balkongräcke. Detta bör inte vara något problem då högsta tillåtna nockhöjd inom planområdet är 12,5 meter. Detta ska dock beaktas vid utformning av husen. Brandposter finns i anslutning till planområdet.

5.11 SERVICE

Planområdet ligger i anslutning till Ålems södra infart. Därifrån kan man ta del av Ålems rika näringsliv med bland annat ICA, pizzeria, optiker, bank, blomsteraffär, möbel- tapetseri- och inredningsbutik samt järnhandel. Det mesta inom 1,5 km från planområdet. Direkt på andra sidan E22 finns även Preem.

5.12 TRAFIK

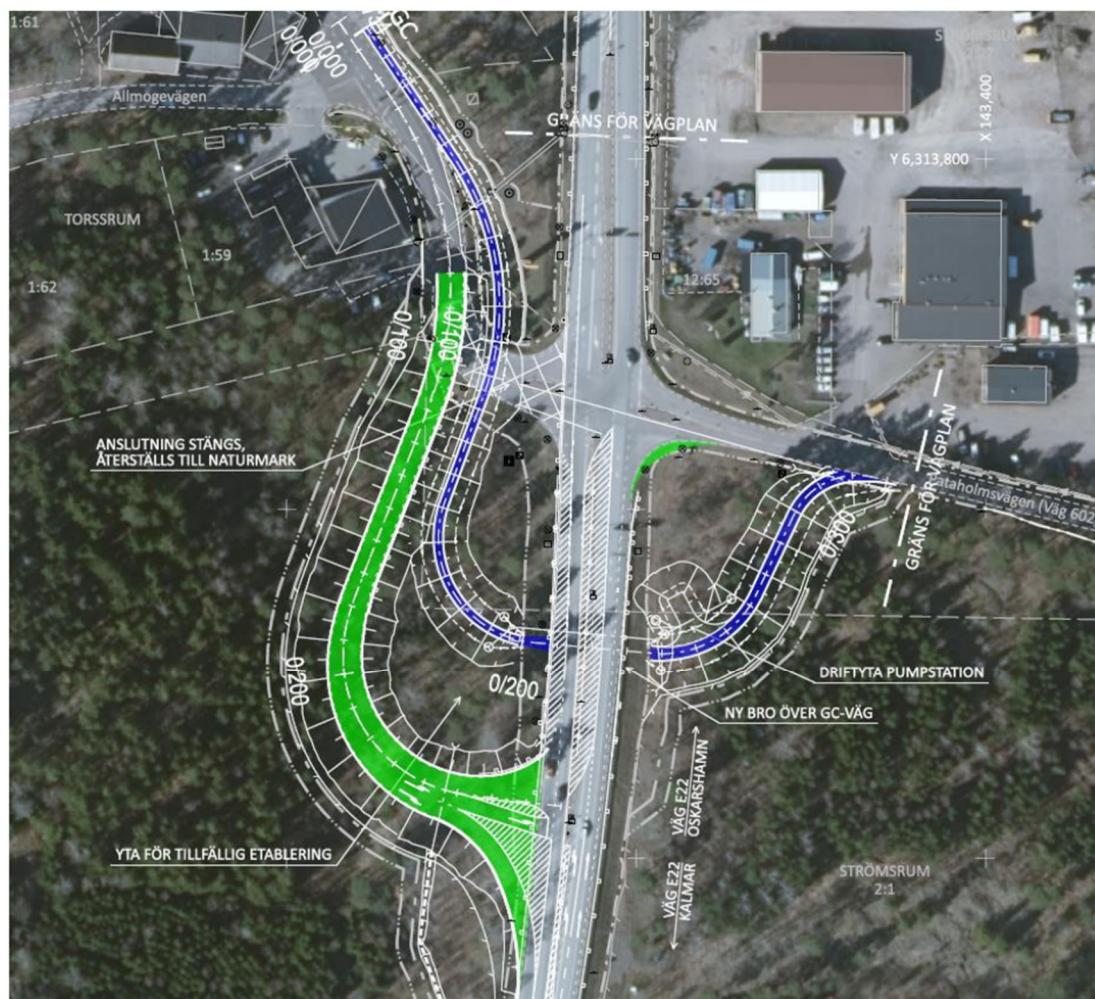
Planområdet gränsar till två vägar där trafikverket är väghållare. Väg 602, Pataholmsvägen som regleras till 70 km/h samt E22 som den större delen av sträckan förbi planområdet i norrgående riktning, regleras till 80 km/h. De sista metrerna längs planområdet regleras hastigheten till 100 km/h. I sydgående riktning regleras hela sträckan till 80 km/h. Idag sker angöringen till planområdet via en infart från Pataholmsvägen.

Flygfoto med planområdet utritat samt vägnamn.

Närmsta busshållplats är Ålems station som ligger inom 500m från planområdet. Den busshållplatsen trafikeras av linje 162 ca sex gånger per dag tur och retur, mellan Ålem och Kåremo via Pataholm, samt av linje 163 Mönsterås – Blomstermåla via Ålem ca 20 gånger per dag. För en tätare pendling mellan Mönsterås och Kalmar får man istället ta sig till hållplatsen Ålem E22 där både linje 160 och 161 trafikerar ca vart 30e minut i vardera riktning. Härifrån går även linje 158 mot Högsby. Till busshållplats E22 tar man sig från planområdet via Alseråvägen och Sandviksvägen, ca 2 km. Här finns även en pendelparkering.

Idag finns inga gång- och cykelvägar utbyggda i anslutning till planområdet. Passage för oskyddade trafikanter planeras inom kort att kunna ske via en planskild gång- och cykelpassage under E22, strax söder om T-korsningen E22 och Pataholmsvägen. I dagsläget sker passagen över den 20-25m breda korsningen E22 och Pataholmsvägen. I samma läge som den tidigare fyrvägs korsningen var belägen. Fyrvägs korsningen har helt nyligen byggts om till två T-korsningar enligt den vägplan som Trafikverket har tagit fram. Vägplanen blev fastställd våren 2022 och ombyggnationen till två T-korsningar samt en planskild gång- och cykelpassage under E22, strax söder om den tidigare fyrvägs korsningen planeras vara färdigställd under 2024. Alsteråvägens (väg 34) anslutning till E22 har flyttas 125 m söderut. Pataholmsvägens (väg 602) anslutning till E22 behålls i befintligt läge. E22 och Alsteråvägen är rekommenderade vägar för transporter av farligt gods. Tillgängligheten ökar med den nya gång- och cykelpassagen och bedöms förbättra trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter.

Illustrationskarta ur vägplan, Trafikverket 2022

6 PLANERINGSUNDERLAG

6.1 KOMMUNALA

DETALJPLAN

Förslag till byggnadsplan för Ålems stationssamhälle, 1958.

ORTSANALYS

Mitt Ålem – En flerdimensionell och anrik livsmiljö, Ortsanalys för Ålem, mars 2019.

GRUNDKARTA

Grundkartan är upprättad av samhällsbyggnadsavdelningen i Mönsterås kommun genom utdrag ur och komplettering av kommunens primärkartverk. Fastighetsredovisningen är aktuell 2024-09-12. Mätmetod: Geodetisk nätverks-RTK Koordinatsystem: SWEREF99 1630 Höjdsystem: RH2000 Standardklass 2. Mätningenjör: Håkan Johansson.

ÖVERSIKTSPLAN

Mönsterås kommuns översiktsplan, Del 3: Inlandet, antagen 2012.

UNDERSÖKNING ENLIGT 6 KAP. 6§ MILJÖBALKEN (1998:808)

Detaljplan för Strömsrum 2:27 m.fl., Undersökning – Om planen antas medföra betydande miljöpåverkan, daterad 2023-06-07, reviderad 2024-05-23.

PRÖVNING AV BARNETS BÄSTA

Detaljplan för Strömsrum 2:27 m.fl., Prövning av barnets bästa – Om planen antas medföra betydande påverkan med hänsyn till barnets bästa, daterad 2024-05-23.

DAGVATTENUTREDNING

Dagvattenutredning för Strömsrum 2:27 m.fl., Mönsterås kommun, Sweco Sverige AB, daterad 2024-04-12

MILJÖTEKNISK MARKUNDERSÖKNING

Rapport Miljöteknisk markundersökning, Strömsrum 2:66, Mönsterås kommun, Sweco Sverige AB, daterad 2024-04-19

6.2 ANNAT

VÄGPLAN TRAFIKVERKET

E22 Kalmar – Västervik, korsning väg 34 vid Ålem, Mönsterås kommun, Kalmar län, daterad 2020-06-15.

SLUTRAPPORT MARKSANERING

Slutrapport Strömsrum 2:27, Liljemark Consulting, Svevia, daterad 2022-11-28 rev 2023-03-10.

7 KONSEKVENSER

7.1 FASTIGHETER OCH RÄTTIGHETER

Planförslaget påverkar inte fastighetsindelningen. Befintliga servitut kvarstår efter detaljplanens genomförande.

7.2 NATUR

Planområdet är redan idag ianspråktaget och består till största delen av hårdgjord yta. Den särskilt skyddsvärda natur som finns i planområdets närhet påverkas inte av planområdet.

7.2.1 GRÖNOMRÅDE

Planförslaget möjliggör att området även fortsättningsvis till stor del består av en hårdgjord yta. Hårdgjorda ytor har en påverkan på städernas och samhällens klimat genom en ökad uppvärmning. Den här effekten bedöms dock liten i Ålem och på planområdet som omges av grönska.

7.2.2 LANDSKAPSBILD

Planförslaget tar hänsyn till omgivande landskap och bedöms tåla en större skala i bebyggelse i det nära förhållandet till E22 åt ena hållet och skog åt de andra hållen. Bedömningen är att detaljplanen inte påverkar landskapsbilden.

7.3 MILJÖ

7.3.1 STÄLLNINGSTAGANDE 4 KAP. 33 B § PLAN- OCH BYGGLAGEN (2010:900)

I samband med en ny detaljplan ska en bedömning göras om de åtgärder som planen medger kan orsaka en betydande miljöpåverkan. Om så är fallet ska en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) göras. Som stöd för kommunens ställningstagande har en undersökning om planförslaget antas medföra betydande miljöpåverkan upprättats och bifogas i planhandlingarna. Kommunens bedömning är att planen inte kommer att medföra en betydande miljöpåverkan. En miljökonsekvensbeskrivning behöver därmed inte göras.

7.3.2 DAGVATTEN

Kommunen förespråkar, enligt antagen VA-plan, lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD), vilket innebär åtgärder som syftar till att förhindra eller minska mängden dagvatten. Där LOD tillämpas leds dagvatten inte bort i ledning direkt från stupröret utan vattnet infiltreras vanligen i närliggande mark. Genom att tillämpa LOD minskar dagvattnets belastning på ledningsnät, reningsverk och recipienter. Vid lokalt omhändertagande kan grönytor utnyttjas för utjämning och rening. Andra exempel är växtbeklädda tak och plattsättning med genomsläppliga fogar. Dagvatten från egen fastighet ska omhändertas lokalt.

En dagvattenutredning har tagits fram av Sweco där dagvattenflöden har beräknats med Dahlströms ekvation. Som ingångsvärden till ekvationen nyttjas bland annat regnvaraktighet, återkomsttid och markanvändning. Erforderlig fördröjningsvolym för dagvatten väljs som den största volym som kan uppstå för olika regnvaraktigheter, med hänsyn till hur mycket vatten som får släppas från området.

Ytor och markanvändning

Den befintliga ytan är till största del asfalterad men har även en del grusytor. Inom planområdet finns ett antal byggnader, främst verkstadslokaler och förrådsbyggnader men även kontorsbyggnader kopplade till verksamheten. Endast en liten del utgörs av grönyta bestående av klippt gräs. En sammanfattning av befintliga ytor ges av tabellen nedan.

Markanvändning	Yta [ha]	Avrinningskoefficient, ϕ	Reducerad yta [ha]
Tak	0,3	0,9	0,27
Asfalt	1,42	0,8	1,13
Grus	0,45	0,4	0,18
Grönområde	0,09	0,1	0,01
Summa	2,26	0,7	1,59

Sammanställning av ytor inom planområdet för befintliga förhållanden.

Exploateringsgraden begränsas till 50% som största byggnadsarea av fastighetsarean inom egenskapsområdet. Egenskapsområdet uppgår till cirka 2 hektar vilket innebär att största takyta kan uppgå till cirka 1 hektar. Ett värsta scenario uppstår om resterande yta hårdgörs, vilket då motsvarar 1,26 hektar asfalt. En sammanställning av ytorna samt reducerad yta för detta eventuella framtida scenario ges av tabellen nedan.

Markanvändning	Yta [ha]	Avrinningskoefficient, ϕ	Reducerad yta [ha]
Tak	1	0,9	0,9
Asfalt	1,26	0,8	1,01
Summa	2,26	0,84	1,91

Sammanställning av ytor inom planområdet för ett värsta framtida scenario.

Det framgår av tabellerna ovan att den reducerade ytan riskerar att öka till följd av de planbestämmelser som föreslagits. För att behålla den totala reducerade arean som den är idag, och därmed inte förändra förutsättningarna för dagvattenavrinning, skulle 0,45 hektar av den asfalterade ytan behöva ersättas av grönyta. Alternativt skulle 0,79 hektar av den asfalterade ytan behöva ersättas av grus. Detta innebär att asfalterad yta skulle uppgå till 0,63 – 0,97 hektar jämfört med dagens 1,42 hektar.

Med hänsyn till den verksamhet som ska tillåtas bedrivas inom planområdet är det mycket osannolikt att andelen asfalterade ytor skulle minska, annat än för att i stället ge plats för byggnader. För att säkerställa att planen kan hantera erforderlig mängd dagvatten vid maximalt utnyttjande av takyta samt utan att reducera andelen hårdgjord yta (mer än för att ge plats för byggnader) utgår flödes- och volymsberäkningarna nedan från den markanvändning som anges i tabellen ovan för ett värsta framtida scenario. Det rekommenderas dock att den grönyta som finns idag bibehålls, även om detta inte tas hänsyn till i beräkningarna.

Flöden

Dimensionerande flöde för dagens situation beräknas för ett 10-årsregn med 10 minuters varaktighet utan hänsyn till klimatfaktor. För det befintliga planområdet med de ytor som finns idag motsvarar detta ett flöde på cirka 363 l/s.

Framtida dimensionerande flöde med hänsyn till klimatfaktor (1,25), även om ytorna inom planområdet förblir oförändrade, uppgår till cirka 453 l/s.

Framtida dimensionerande flöde för det värsta fallet uppgår, med klimatfaktor (1,25), till 544 l/s. Tillkommande flöde enbart med hänsyn till planbestämmelserna uppgår därmed till 91 l/s medan tillkommande flöde enbart med hänsyn till klimatförändringar uppgår till 90 l/s. Totalt ökar flödet med 181 l/s.

Volymer

För det värsta fallet, där den totala ytan enbart utgörs av tak och asfalt, skulle 115 m³ dagvatten behöva fördröjas för att flödet ut från planområdet inte ska överstiga dagens flöde vid dimensionerande regnhändelse.

Åtgärdsförslag

Kommunen förespråkar, enligt antagen VA-plan, lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) vilket innebär åtgärder som syftar till att förhindra eller minska mängden dagvatten från planområdet.

Ett genomförande av planen innebär generellt en minskad belastning av föroreningar från området, förutom gällande kväve och PBDE som bedöms öka något till följd av en ökad andel hårdgjorda ytor. Dock finns det ett behov av fördröjning av dagvatten inom området för att förhindra att flödet ut från området, vid dimensionerande regn, överstiger flöden vid dagens dimensionerande situation.

Dagvattenanläggning

Med hänsyn till de verksamheter som tillåts inom planområdet rekommenderas en enklare anläggning för fördröjning och rening, exempelvis ett dike. Minsta erforderlig volym som behöver kunna fördröjas i anläggningen uppgår till 115 m³ och i dike kan detta uppnås genom olika kombinationer på djup, släntlutning, längd mm. För erforderlig rening är det total yta som är avgörande, alltså hur stor yta i diket som kan nyttjas för fastläggning/infiltration av föroreningpartiklar. Exempel på dimensioner på dike som möjliggör erforderlig volym och samtidigt tillräcklig rening ges av tabellen nedan.

	Dikesdjup	Släntlutning	Bottenbredd	Total bredd	Total yta
Svackdike	300 mm	1:3	7 m	8,8 m	440 m ²
Krossdike	300 mm	1:3	5,5 m	7,3 m	360 m ²
Krossdike	300 mm	1:2	5,7 m	6,9 m	340 m ²
Krossdike	500 mm	1:3	2,7 m	5,7 m	290 m ²

Förslag på dimensioner för dike som ger erforderlig fördröjningsvolym och samtidigt tillräcklig rening.

Av tabellen på föregående sida blir det tydligt att ju djupare ett dike kan vara, desto mindre yta behöver tas i anspråk för anläggningen. Ett svackdike utan krossmaterial i botten har något sämre reningsförmåga än ett krossdike och de dimensioner som anges i tabellen anger minsta erforderliga yta för att tillräcklig rening ska uppnås. Med krossdike, som ger bättre rening genom infiltration av dagvatten, kan ytbehovet minska. Samtliga förslag enligt tabellen utgår ifrån en dikeslängd på 50 m.

Förslag på placering av dike visas av figuren nedan. Placering utgår ifrån möjligheten att samla upp så mycket som möjligt av områdets dagvatten dels via ledning, dels via ytlig avrinning. Området i nordöst markerat i beige anger minsta erforderliga yta för svackdike medan skrafferad yta anger yta för krossdike med släntlutning 1:3 och ett djup på 500 mm.

För att säkerställa att fånga upp vattnet utmed den norra plangränsen skulle markjusteringar behöva göras så att vatten kan ledas mot dike, se gul pil i figur Figur 6-1. Vattnet som ytledes rinner längs med den södra plangränsen kan förväntas hanteras i befintlig stenkista. Det föreslås även att en brunn installeras vid gränsen mellan fastigheterna Strömsrum 2:27 och 2:66 och att vatten från fastigheten Strömsrum 2:27 kan ledas via ledning här ifrån till dike. Det föreslås även att ledning anläggs från de tre rensbrunnarna intill den östra byggnaden på fastigheten Strömsrum 2:66 för att ansluta dessa till det föreslagna diket.

Teckenförklaring

--- Planområdesgräns	Befintligt VA	--- Dagvattenledning
--- Fastighetsgräns	● Nedstigningsbrunn	▨ Spolplatta
● Ny brunn	■ Oljeavskiljare?	▩ Stenkista 3x3x3 m
--- Ny ledning	▲ Oljeavskiljare? Borrard brunn?	
--- Ytliga flödesvägar	● Rensbrunn	
▨ Krossdike	● Rensbrunn. (Oljeavskiljare?)	
▩ Svackdike	● Spolbrunn	

Förslag på placering av dagvattenanläggning (dike).

Kostnadsbedömning

En enklare bedömning av investeringskostnad för föreslagna anläggningar har gjorts. Kostnaderna baseras på schablonhalter enligt StormTacs databas för anläggningskostnader. Resultatet framgår av tabellen nedan.

	Längd [m]	Kostnad [kr/m]	Kostnad [kr/m ³]	Total kostnad [kr]
Svackdike	50	360	-	18 000
Krossdike	50	800	650	40 000 – 74 750

Bedömning av investeringskostnad för föreslagna anläggningar.

Föroreningsanalys

Beräkning av föroreningsbelastning har utförts med hjälp av den webbaserade recipient- och dagvattenmodellen StormTac (v. 24.1.2). Modellen är ett planeringsverktyg där över-siktliga beräkningar av flöden och koncentrationer av olika föroreningar kan utföras. Nödvändiga indata består i modellen av nederbördsdata samt det aktuella områdets area och markanvändning. Till beräkningarna nyttjar modellen vetenskapligt granskade schablonhalter av föroreningar baserade på flödesproportionell provtagning.

Nederbördsdata för det aktuella området hämtas från SMHI. För Ålem används ett årsmedelvärde för nederbörd på 570 mm (korrigerat med en faktor 1,08 som kompensation för eventuellt underskott i mätningarna). Uppgifterna hämtas från den närliggande mätstationen Sandbäckshult (Nr: 76000).

Då beräkningarna utförs med schablonhalter av varierande kvalitet och säkerhet ska föroreningsberäkningarna främst ses som en riktlinje för hur den situation kan se ut som kan komma att uppstå i området. De angivna värdena ska alltså inte ses som en sanning då lokala faktorer och förutsättningar påverkar den verkliga situationen.

Befintlig markanvändning

För den befintliga marken används markanvändning enligt tabellen på nästa sida.

”Industriområde, mindre förorenat” används för fastigheterna 2:27 och 2:65 där det bedrivs verksamhet i form av uppställning och försäljning av husvagnar och husbilar. Benämningen ”industriområde” är tekniskt sett felaktig med hänsyn till tillåten markanvändning enligt detaljplanen, men i beräkningsmodellen motiveras valet av att verksamheten ändå genererar viss förorening. Eftersom de flesta fordon sannolikt står stilla relativt ofta är dock inte marktypen ”parkering” lämplig.

”Industriområde” används för fastigheten 2:66 där det ska bedrivas verksamhet med bland annat svets, reparationer och underhåll av fordon. Markanvändningen motiveras av att det mesta arbetet sannolikt sker inuti byggnaderna men att marken utanför kommer att användas för parkering och uppställning av fordon som ska underhållas och repareras, men med mindre intensiv trafik än en vanlig parkering.

Markanvändning	Yta [ha]	Avrinningskoefficient, ϕ	Reducerad yta [ha]
Takyta	0,3	0,9	0,27
Industriområde, mindre förorenat	1,3	0,7	0,91
Industriområde	0,57	0,7	0,4
Gräsyta	0,09	0,1	0,01
Summa	2,26		1,59

Markanvändning för befintlig situation

Markanvändning enligt detaljplan

Ingen egentlig förändring av verksamheterna inom planområdet är planerad. Med anledning av detta ansätts i tabellen nedan, för tillåten markanvändning enligt föreslagen detaljplan, samma markanvändningstyp som i tabellen ovan, markanvändning för befintlig situation. Även om benämningen ”industriområde” tekniskt sett är felaktig med hänsyn till den markanvändning som detaljplanen tillåter. Eftersom ingen förändring av verksamheten är planerad, men då en ökad andel hårdgjord yta tillåts enligt planen, bör markanvändningen i beräkningsmodellen ansättas lika för före- och eftersituationen, men med olika storlek på ytor. Detta ger en jämförbar bedömning av föroreningsituationen innan och efter ett genomförande av planen.

Markanvändning	Yta [ha]	Avrinningskoefficient, ϕ	Reducerad yta [ha]
Takyta	1	0,9	0,9
Industriområde, mindre förorenat	0,87	0,8	0,7
Industriområde	0,39	0,8	0,3
Summa	2,26		1,9

Markanvändning som tillåts enligt föreslagen detaljplan.

Föroreningshalter och mängder

Beräknade föroreningshalter i $\mu\text{g/l}$ framgår av tabell på nästa sida. Beräknade föroreningsmängder i kg/år framgår av tabellen på sida 36.

För att kunna bedöma föreslagen detaljplans troliga påverkan på föroreningsituationen har beräkning av halter och mängder gjorts för befintlig markanvändning samt för den markanvändning som tillåts enligt detaljplan. Beräkning av halter och mängder har även gjorts med hänsyn till den rening av dagvatten som sker i föreslagen dagvattenanläggning.

Som nämnts tidigare ska inte angivna värden ses som en sanning för hur de verkliga halterna och mängderna inom området ser ut utan värdena ska främst ses som en indikation på detaljplanens inverkan på situationen, samt på hur en dagvattenanläggning kan bidra till att minska föroreningshalterna och mängderna. För exakta värden behöver flödesproportionell provtagning på den aktuella platsen genomföras.

Det framgår av tabellen nedan att halterna för samtliga av ämnena minskar till följd av ett genomförande av planen, förutom kväve och PBDE som är oförändrade. Anledningen till detta är sannolikt den högre andelen tak, vilket generellt alstrar mer ”rent” dagvatten jämfört med exempelvis trafikerade ytor på marken. Om maximalt tillåten andel takyta utnyttjas innebär detta en minskning av de hårdgjorda, trafikerade ytorna inom planområdet, vilket innebär generellt lägre föroreningshalter.

Rening via krossdike förväntas minska halterna av kväve medan rening i svackdike förväntas ge en oförändrad kvävehalt. Båda dikestyper förväntas minska halterna av PBDE.

Ämne	Befintligt	Enligt detaljplan	Krossdike	Svackdike
Fosfor, P	240	170	130	160
Kväve, N	1 600	1 600	1 100	1 600
Bly, Pb	14	10	5,4	4,9
Koppar, Cu	33	28	16	17
Zink, Zn	180	150	56	81
Kadmium, Cd	1,0	0,89	0,32	0,3
Krom, Cr	8,9	6,5	4,2	4,2
Nickel, Ni	11	8,7	6	6
Kvicksilver, Hg	0,051	0,033	0,027	0,032
SS	76 000	56 000	34 000	33 000
Olja	1 500	960	330	330
BaP	0,097	0,065	0,044	0,04
PBDE	0,00019	0,00019	0,00015	0,00013
Klor, Cl	40 000	27 000	21 000	19 000

Beräknade föroreningshalter i µg/l för befintlig markanvändning, markanvändning som tillåts enligt föreslagen detaljplan samt med hänsyn till rening i föreslagen dagvattenanläggning.

Det framgår av tabellen på nästa sida att även samtliga föroreningsmängder minskar till följd av ett genomförande av planen, förutom mängderna av kväve och PBDE som ökar. Sannolikt beror detta på att halterna för dessa ämnen är oförändrade, men till följd av en större andel hårdgjorda ytor vid ett genomförande av planen jämfört med i dagsläget så blir den totala mängden dagvatten större, och därmed även den totala mängden kväve och PBDE.

Genom rening via föreslagna diken, dagvattenanläggning, kan samtliga mängder minska jämfört med befintlig situation.

Ämne	Befintligt	Enligt detaljplan	Krossdike	Svackdike
Fosfor, P	2,9	2,2	1,7	2
Kväve, N	20	21	15	20
Bly, Pb	0,16	0,13	0,069	0,063
Koppar, Cu	0,39	0,36	0,21	0,22
Zink, Zn	2,2	1,8	0,71	1
Kadmium, Cd	0,012	0,011	0,0041	0,0038
Krom, Cr	0,11	0,083	0,053	0,053
Nickel, Ni	0,13	0,11	0,076	0,076
Kvicksilver, Hg	0,00061	0,00042	0,00035	0,00041
SS	920	710	430	420
Olja	18	12	4,1	4,1
BaP	0,0012	0,00083	0,00056	0,00051
PBDE	0,0000022	0,0000024	0,0000019	0,0000017
Klor, Cl	480	340	270	240

Beräknade föroreningsmängder i kg/år för befintlig markanvändning, markanvändning som tillåts enligt föreslagen detaljplan samt med hänsyn till rening i föreslagen dagvattenanläggning. Röda värden indikerar en ökning jämfört med befintlig situation.

7.4 MILJÖKVALITETSNORMER

Kommunen gör bedömningen att planförslaget inte påverkar luft, buller eller vattenkvaliteten i området så att miljökvalitetsnormerna riskerar att överskridas.

7.4.1 LUFT

Planförslaget medger användningarna detaljhandel, kontor och verksamheter, vilket kan innebära en ökad trafik till områdena men bedöms inte påverka luftkvaliteten i området så att miljökvalitetsnormerna riskerar att överskridas.

7.4.2 VATTEN

Mindre stränga krav för PBDE samt kvicksilver och kvicksilverföreningar råder eftersom det bedöms tekniskt omöjligt att sänka halterna till motsvarande god kemisk ytvattenstatus. Problemet beror främst på påverkan från långväga luftburna föroreningar och atmosfärisk deposition och bedöms ha en sådan omfattning och karaktär att det i dagsläget saknas tekniska förutsättningar att åtgärda det. De nuvarande halterna av PBDE och kvicksilver får dock inte öka. Lokala påverkanskällor som bidrar till sänkt status för PBDE och kvicksilver ska åtgärdas oavsett det mindre stränga kravet för atmosfärisk deposition.

Det aktuella planområdet bedöms inte utgöra någon lokal påverkanskälla med avseende på PBDE eller kvicksilver och bedöms inte negativt påverka recipienternas möjlighet att uppnå MKN.

Eftersom ekologisk status i både Alsterån och Rikebäcken är klassificerad med avseende på fisk, och då god ekologisk status i Alsterån uppnås genom fortsatta provfisken och åtgärder vid vandringshinder, bedöms inte planområdet ha någon negativ påverkan på recipienternas möjlighet att uppnå MKN. Eftersom planområdet dessutom ligger på stort avstånd från båda vattenförekomsterna, och då vatten först rinner genom skogsmark och dessutom ansamlas i lokala lågpunkter innan det avleds via dike, bedöms att det finns liten till ingen risk att eventuella föroreningar ska kunna nå vattendragen.

Grundvattenförekomsten är främst påverkad av klorid vilket härleds till ett överuttag av vatten i kustnära brunnar. Som möjliga påverkanskällor i övrigt anges bland annat källor till PFAS (brandövningsplatser) och EBH-objekt. Då den aktuella planen inte utgör någon brandövningsplats, och då den marktekniska undersökningen visar på att det inte finns några behov av åtgärder, görs bedömningen att planen sannolikt inte kommer att ha någon negativ påverkan på grundvattnet eller dess möjlighet att nå MKN.

7.4.3 BULLER

Bullernivåerna i området bedöms inte medföra skadliga risker för människors hälsa och inte heller överskrida gällande miljökvalitetsnormer. Detaljplanen medger användningarna detaljhandel, kontor och verksamheter vilket kommer att innebära en viss ökad trafik i området. Det bedöms dock inte finnas någon risk för att miljökvalitetsnormen för buller överskrids.

För att säkerställa att riktlinjer för buller följs har en bulleruträkning gjorts för att utreda bullersituationen längs E22. Läs mer under ”7.5 Hälsa och säkerhet”.

7.5 HÄLSA OCH SÄKERHET

7.5.1 BERÄKNING AV OMGIVNINGSBULLER

Enligt PBL ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet, bland annat med hänsyn till människors hälsa och säkerhet samt till möjligheterna att förebygga bullerstörningar. En bulleruträkning har därför tagits fram för att utreda E22 som potentiell bullerkälla till planlagd bebyggelse. Beräkningen har gjorts utifrån beräknad trafikmängd år 2040 samt planförslagets minsta möjliga avstånd mellan bebyggelse och E22, vilket är 39 meter (vinkelrät avstånd mellan mottagare och vägmitt). Beräkningen visar att bullret uppgår till högst 65 dBA ekvivalent ljudnivå, och 73 dBA maximal ljudnivå vid byggnads fasad. Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om buller samt allmänna råd om tillämpning av föreskrifterna (AFS 2005:16) bör man därmed klara kraven vid undre insatsvärden. Om det genomsnittliga bullret under en arbetsdag är 80 dB eller mer, eller om impulstoppvärdet är 135 dB eller högre, är arbetsgivaren skyldig att informera och utbilda arbetstagarna, erbjuda tillgång till hörselskydd samt erbjuda hörselundersökning om riskbedömning och mätningar visar att det finns risk för hörselskada. Därmed säkerställs att bullernivåerna för planerad bebyggelse är inom rekommenderade riktvärden, och riskerar därmed inte att påverka människors hälsa och säkerhet.

Resultat	
Ekvivalentnivå	dBA
Utenivå med korrektion för fasadreflexer (0,0 dBA)	65
Maxnivå, Max 5% överskridanden per dygn	dBA
Utenivå med korrektion för fasadreflexer (0,0 dBA)	73

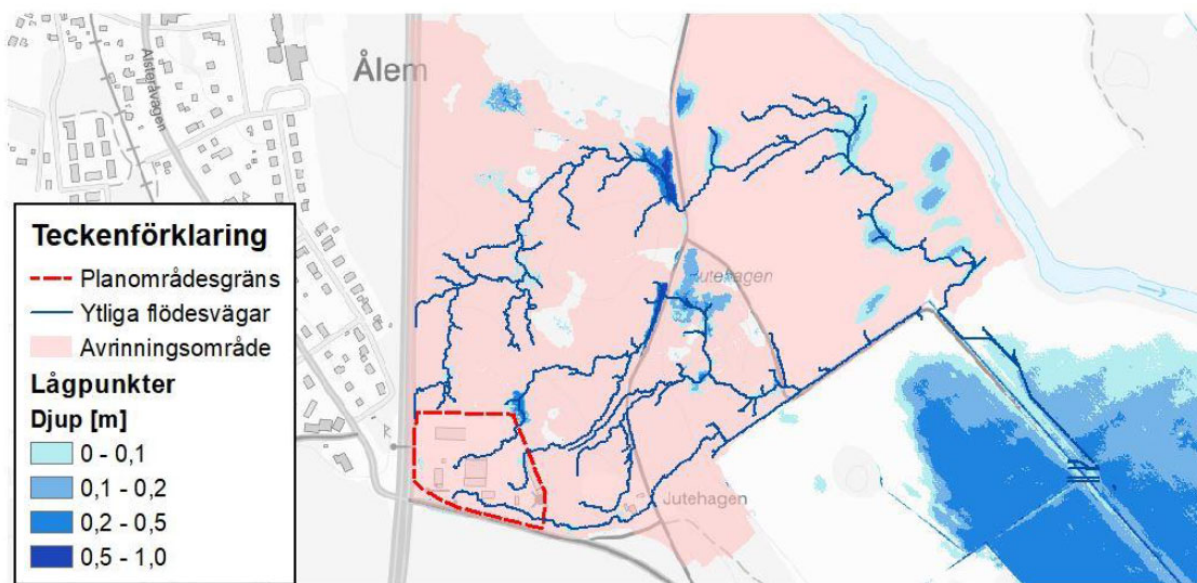
Mottagarens höjd över marken (m): 2,0

Väg/vägelement	1
Antal fordon/dygn	7 900
Andel tunga fordon (%)	12,7
Medelhastighet (km/h)	80
Medelhastighet, tunga fordon (km/h)	80
Vägbredd köryta (m)	18,0
Väglutning (promille)	0
Mottagaravstånd (m)	39,0
Bankhöjd över reflektionsplan (m)	0,0
Skärmhöjd över reflektionsplan (m)	--
Mottagarens höjd över reflektionsplan (m)	2,0
Vinkelområde (grader)	0 - 180
Marktyp (Väg/Skärm till mottagare)	Hård
Marktyp (Väg till skärm)	--
Skärm	Nej
Fasadkorrektioner mm	--
Vägbeläggningskorrektion	Nej
Beräknat reflektionsplan	Nej
Andel tunga fordon på natten (av alla tunga)	--
Andel lätta fordon på natten (av alla lätta)	--
Maxnivåvillkor tunga/överskridande (%)	--
Bullertillskott ekvivalentnivå (dBA)	64,6
Bullertillskott maxnivå (dBA)	73,2

7.5.2 ÖVERSVÄMNING

Ytligt avrinnande vatten från Ålem samhälle avrinner i huvudsak norrut i vägdikey tillhörande E22. Söder om Ålemkrysset sker ytlig avrinning i huvudsak söderut, mot Rikebäcken.

Eftersom planområdet ligger längst uppströms inom sitt delavrinningsområde är det osannolikt att området riskerar att påverkas av flöden och vatten utanför planområdet. Inom planområdet eller i dess direkta närområde finns inte heller i någon större omfattning några lågpunkter utan ytligt vatten rinner från planområdet, vidare ut i skogsmarken. Det vatten som inte infiltrerar i den genomsläppliga marken når till slut den stora lågpunkten i jordbruksmarken öster om planområdet, se figur nedan samt 5.4.2 Dagvatten.

Planområdets placering längst uppströms inom delavrinningsområdet, samt flödesvägar som visar hur vattnet ytlede rinner från planområdet mot den stora lågpunkten öster om området.

Eftersom inget vatten rinner till planområdet från uppströms liggande områden, och eftersom det inom eller i direkt närhet av planområdet inte finns några lågpunkter, görs bedömningen att planområdet inte ligger i en riskzon med avseende på skyfall. Det vatten som alstras inom fastigheten kommer i första hand att avledas till och magasineras i föreslagen dagvattenanläggning, se 7.3.2 Dagvatten. När ledningsnätet går fullt och dagvattenanläggningen nått sin kapacitetsgräns kommer vatten att brädda ut i skogsområdet nordöst om planområdet.

Ett 100-årsflöde från planområdet i dagens situation uppgår till cirka 780 l/s. I framtiden, enbart till följd av klimatförändringar även om ingen förändring av markanvändningen görs, uppgår förväntat 100-årsflöde till cirka 970 l/s (klimatfaktor 1,25). Med den markanvändning som medges av planen kan förväntat 100-årsflöde i framtiden, med hänsyn till klimatförändringar, uppgå till cirka 1 165 l/s. Detta innebär att ett genomförande av planen kan leda till en flödesökning med cirka 195 l/s.

Då marken nedströms planområdet är obebyggd görs bedömningen att ett genomförande av planen inte medför några negativa konsekvenser nedströms med avseende på skyfall, då flödesutjämning av höga flöden naturligt sker i den omgivande naturmarken och dess lågpunkter.

Höga flöden inom planområdet bedöms inte heller utgöra en risk för människors hälsa eller att byggnader skadas, då vatten generellt rinner förbi befintliga byggnader och inte ansamlas inom fastigheterna. Vid eventuell tillbyggnad inom fastigheterna rekommenderas att nya byggnader inte placeras så att de blockerar vattnets naturliga rinnväg, se figur nedan.

Röda skrafferade områden markerar olämplig placering av eventuella nya byggnader inom fastigheterna.

7.5.3 OLYCKOR

Närheten till E22 som är rekommenderad väg för transporter av farligt gods utgör en risk. I plankartan har hänsyn tagits till risken genom ett säkerhetsavstånd på 30 meter till bebyggelse från väggkanten på E22. För den användning som föreslås med mindre känslig markanvändning anses det avståndet rimligt. Markområdet mellan E22 och planområdet har även en gynnsam utformning med ett avkörningsskydd i form av räcke, ett dike, samt en slänt där planområdet är högre beläget än E22. Det finns alltså ingen förutsägbar risk att utsläpp från en olycka tar sig in över planområdet för att där stöta på komplikationer som förvärrar skadan. Inom säkerhetsavståndet accepteras upplag i form av båtar, husbilar, husvagnar, släpvagnar eller likvärdigt. Förråd eller komplementbyggnader tillåts inte.

Under planarbetet har den tidigare olycksdrabbade fyrvägs korsningen ”Ålemskrysset”, sydväst om planområdet byggts om till två T-vägs korsningar. Även en planskild gång- och cykelpassage under E22 planeras strax söder om T- vägs korsningen E22 och Pataholmsvägen. Ombyggnationen beräknas färdigställas 2024. Olycksrisken i korsningen förväntas ha minskat efter ombyggnationen. I Ålemskrysset, den tidigare fyrvägs korsningen direkt sydväst om planområdet, har allvarliga olyckor med dödlig utgång samt många incidenter inträffat.

7.6 SOCIALA

Ny bebyggelse ska utformas enligt de bestämmelser som finns i lagar och förordningar gällande tillgänglighet för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga. Framtida bebyggelses invändiga utformning säkerställs i bygglovet.

Genom att möjliggöra detaljhandel, kontor och verksamheter möjliggörs att fler arbetstillfällen skapas, möjligheten till sociala mötesplatser och en mer levande bygd.

7.6.1 BARN

Planområdet är idag inte tillgängligt för barn, undantaget om de medföljer en förälder vid besök av verksamheterna. Barn har inte ett naturligt rörelsemönster inom området. Bedömningen är att barn inte påverkas av planförslaget med den verksamhet som bedrivs där idag. Barn bör inte vistas självständigt inom området eftersom det skulle kunna medföra olycks- och hälsorisker. Verksamhetsområdet är idag inhägnat och bedömningen är att den utformningen gynnar barnets bästa. Planförslaget lockar inte barn till att röra sig i verksamhetsmiljön vilket också bedöms vara barnets bästa. Eftersom barn inte berörs av verksamhetsområdets utformning har inte barn fått utrymmet att uttrycka sin mening i ärendet.

Om verksamheten skiftar kan det medföra en påverkan av barnets bästa. Om verksamheten i framtiden bjuder in till att fler barn vistas på området behöver även säkerheten ses över och utformas därefter. En sådan förändring av verksamheten är i dagsläget svårt att förutse.

7.6.2 JÄMLIKHET

Planförslaget medför inga negativa konsekvenser eller förändringar ur ett jämlik- och jämställdhetsperspektiv.

7.7 RIKSINTRESSE

Föreslagen detaljplan påverkar inte och innebär heller inga förändringar som anses motverka de närliggande riksintressenas syfte, då ny exploatering föreslås på redan ianspråktagen mark i tätortsmiljö. De åtgärder som medges i detaljplanen bedöms inte stå i konflikt med de särskilda bestämmelserna för hushållning med mark och vatten som beskrivs i 3 och 4 kap. miljöbalken.

7.8 HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN

De åtgärder som medges i detaljplanen bedöms inte stå i konflikt med de grundläggande bestämmelserna för hushållning av mark- och vattenområden.

7.9 TRAFIK

7.9.1 MOTORTRAFIK

Planförslaget innebär inga förändringar på gatunätet och innebär ingen ny tillkommande trafik genom planområdet. Planområdet ligger i direkt anslutning till E22 och nya trafikrörelser till och från planområdet bedöms inte påverka några befintliga bostäder.

7.9.2 GÅNG- OCH CYKELTRAFIK

Gång- och cykeltrafikanter bedöms i framtiden kunna ta sig fram på säkrare vägar pga. den pågående ombyggnationen av korsningen Ålemskrysset. Planförslaget i sig påverkar inte gång- och cykeltrafiken.

8 GENOMFÖRANDEFRÅGOR

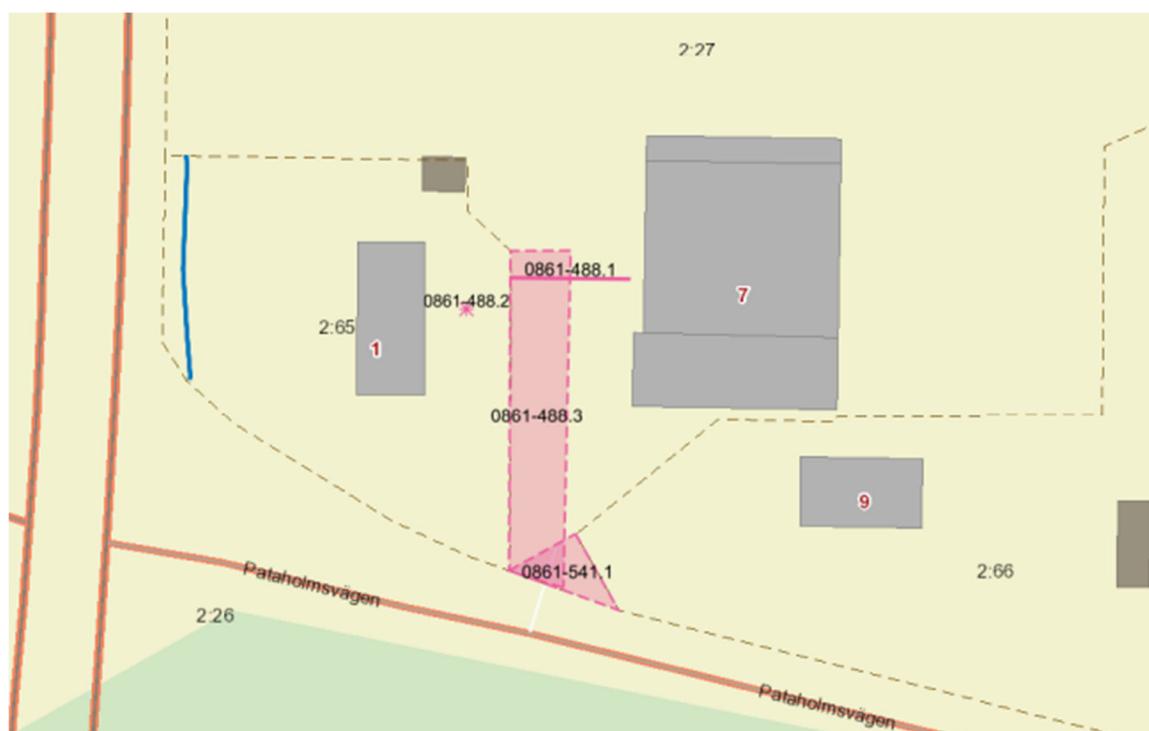
8.1 MARK- OCH UTRYMMESFÖRVARV

Detaljplanen genererar inga fastighetsregleringar.

8.2 FASTIGHETSÄTTSLIGA FRÅGOR

8.2.1 RÄTTIGHETER

Inom planområdet finns ett befintligt servitut 0861-541.1 med ändamålet väg, infartsservitut. Till förmån för fastighet Strömsrum 2:66 som belastar stamfastigheten Strömsrum 2:27. Det finns även ett infartsservitut, 0861-488.3, samt ett vatten och avloppsservitut 0861-488.1 till förmån för Strömsrum 2:65 som belastar stamfastigheten Strömsrum 2:27. Det finns ett servitut med ändamål vattenbrunn 0861-488.2 till förmån för Strömsrum 2:27 som belastar Strömsrum 2:65. Det finns även ett antal ledningsservitut, 0862-610.A, 0862-610.B, 0862-610.C, 0862-610.D och 0862-610.E, med ändamålet tele till förmån för TeloaSonera AB som belastar Strömsrum 2:65. Servituten kvarstår efter genomförande av planen.

Figur ovan visar befintliga servitut

Parallellt med planprocessen upprättas avtals servitut mellan fastighetsägarna som reglerar rättigheterna till och genomförandet av dagvattenanläggningen.

8.3 TEKNISKA FRÅGOR

8.3.1 TEKNISKA ÅTGÄRDER

Detaljplanen medför inga ökade drift och underhållskostnader.

Trafikverket, i egenskap av väghållare för E22 samt Pataholmsvägen, bör beredas möjlighet till insyn vid i det fortsatta arbetet vid eventuell projektering inför byggnation. Beroende på planerade konstruktioners storlek och placering kan kompletterande geotekniska undersökningar behöva

utföras. Vidare grundvattenavläsningar bör utföras för att bättre kunna bestämma dimensionerande grundvattennivå.

För elledning i mark får byggnad eller annan anläggning inte utan ledningsägarens medgivande och lämnade instruktioner uppföras på närmre avstånd än 3 meter från markkabel. Kablarnas exakta lägen måste säkerställas innan eventuellt markarbete påbörjas. Skanova har markförlagda teleanläggningar inom detaljplaneområdet. Skanova bör beredas möjlighet till insyn vid i det fortsatta arbetet vid eventuell projektering inför byggnation.

8.3.2 UTBYGGNAD VATTEN OCH AVLOPP

Samtliga fastigheter inom planområdet är anslutna till kommunalt VA. Kommunala VA-ledningar försörjer befintliga byggnader med vatten och spillvatten. Ledningar och anslutningar till ny bebyggelse kan kopplas på det befintliga nätet.

8.4 EKONOMISKA FRÅGOR

Exploatören bygger och bekostar all bebyggelse och anläggning inom kvartersmark i planområdet. Det innefattar även dagvattenhanteringen. Eventuella kostnader i samband med planens genomförande så som flyttningar eller ändringar av befintliga anläggningar blir föremål för diskussion med exploatören.

8.4.1 PLANAVGIFT

Kostnader i samband med planläggningen regleras i planavtal mellan fastighetsägare och Mönsterås kommuns samhällsbyggnadsavdelning.

Kommunen avser inte att ta ut planavgift.

8.4.2 ERSÄTTNINGSPRÅK

Kommunens bedömning är att planförslaget inte föranleder någon rätt till ersättningsanspråk enligt 14 kap PBL.

8.4.3 DRIFT VATTEN OCH AVLOPP

Planförslaget bedöms inte föranleda några nya kommunala VA-ledningar inom planområdet. Ledningar på kvartersmark ska markägaren ansvara för.

8.4.4 GATUKOSTNADER

Kommunen avser inte att ta ut gatukostnadsersättning. Förslaget innebär inga förändringar på gatunätet.

8.5 ORGANISATORISKA FRÅGOR

8.5.1 EXPLOATERINGSAVTAL

Kommunen avser inte att upprätta exploateringsavtal i samband med planprocessen.

8.5.2 MARKANVISNING

Kommunen avser inte att upprätta markanvisningsavtal i samband med planprocessen.

8.5.3 TIDPLAN

Detaljplanens genomförandetid är 10 år (120 månader).

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

Detaljplanen har framtagits i samverkan med berörda tjänstemän från Mönsterås tekniska förvaltning.

Mönsterås den 7 juni 2023. Reviderad den 12 september 2024.

Samhällsbyggnadsavdelningen,

Emma Bensköld
Planarkitekt, Landskapsarkitekt

Henrik Eriksson
Samhällsbyggnadschef

Tekniska förvaltningen

POSTADRESS Mönsterås kommun, Box 54, 383 22 Mönsterås
BESÖKSADRESS Kvarngatan 2, Mönsterås TFN 010-353 70 00
E-POST teknisk@monsteras.se WEBBPLATS monsteras.se